

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
Za tiskarstvo celoletno K 240—
Sobotna izdaja: —
za celo leto K 30—
za tiskarstvo 35—

SLOVENE

Inzerati:
Enostopna petstvrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 6—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/5 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredni po-
večitelj in dan po pravilniku
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Izgubljena igra.

Zavesa, ki je zagrinjala sanmargerit-
sko pogodbo, polagoma pada. Vidijo se na-
gibi, ki so bili merodajni za naše delegate,
da so sprejeli pogoje, ki so hujši, kakor če
bi bili po strahovitem porazu kapitulirali
na bojnem polju. Vidna pa je vsled tega tu-
di smrtnosodna napaka, ki so jo napra-
vili.

S pogodbo o naših bodočih mejah je
združena vojaškopolična konvencija, ka-
tere vsebina še ni objavljena (ako sploh bo
v celoti), ki se pa po smislu lahko ugane:
Jugoslavija in Italija se bosta medsebojno
podpirali, ako bi se uresničila donavska
federacija pod vodstvom Habsburžanov.
Pomoč Italije v tem slučaju so pa naši de-
legati cenili tako visoko, da so ji žrtvo-
vali celo Primorje, kajti to obrežje, ki nam
je ostalo, je gospodarsko manj vredno in bo
treba milijardnih investicij, da se za sve-
tovni promet količkaj usposobi.

Italija ni rodila samo Danteja, ampak
tudi Macchiavellija. Habsburška nevar-
nost je Italijanom služila kot sredstvo, da
so s prirojeno spretnostjo in pretkanostjo
naše delegate zvabili na podpis, ki daje
Italiji izvrstno strateško mejo na vzhodu,
nadvladje na morju in glavne gospodarske
arterije na nekdanjem jugoslovanskem
ozemlju, za kar nam ona daje svojo pomoč
— v bodočem.

Mi se samo čudimo, po čemu zdaj la-
ški nacionalisti kričijo. Mi bi na njih mestu
globoko sneli klobuk pred Giolittijem, kaj-
ti tako kot on bi težko kdo drugi mogel na
ljubeznivejši način nadmudriti svojega di-
plomatnega nasprotnika. Gospodje Ves-
nič, Trumbić in Stojanović so prosto izgu-
bili igro pod enakimi pogoji.

Opasnost, ki izvira od eventualne vpo-
stavitve Habsburžanov na Ogrskem in v
Avstriji, je popolnoma enaka za Italijo ka-
kor za Jugoslavijo. Samo da so italijanski
diplomati v Margheriti in gotovo že precej
časa prej (take stvari se ne skuhajo v štiri-
indvajsetih urah) umeli to spretnije iz-
rabiti s tem, da so naši diplomaciji pred-
očevali, kakšno nevarnost pomeni podo-
navska federacija za Jugoslavijo, ako se
le-ta ne sporazume z Italijo! Ker so se naši
diplomati udali prepričevalni sili tega do-
kazovanja, so igro že zgubili. Drugi na njih
mestu pa bi bil lahko navedel sto razlogov,
ki govorijo za to, da bi se Italiji ravnotako,
če ne še hujše godilo, ako bi bila postavje-
na oko v oko pred habsburško revanšo, ne
da se sporazume z Jugoslavijo, oziroma z
vsemi, ki tu pridejo v poštev. In če Italija
tega ne bi hotela razumeti, bi bili naši di-
plomati lahko še nekaj počakali, kajti
habsburška nevarnost še ni pred durmi,
za enkrat imamo malo entente in zapadne ve-
lesile tudi nimajo interesa na tem, da habs-

burška reakcija prekorači meje ter dejan-
sko ogrozi mir v Evropi. Končno treba
upoštevati veliki odpor, ki bi ga tak po-
izkus našel v avstrijskih delavskih masah
in ki bi dal črnorumenim generalom toliko
opravka, da bi morali s svojimi maščeval-
nimi načrti dokaj časa počakati.

Zastoj je o teh stvareh razpravljati
zdaj v časopisu, ko bi bila to naloga na-
ših delegatov. Oni so bili dolžni Italijanom
dokazati, da se Italija nima revanše nič
manj bati, nego mi in da razmere še niso
tako daleč dozorele, da bi mi morali za
eventualno pomoč Italije kar že danes pla-
čati slednji tako ogromno ceno. Rajše naj
bi bili naši delegati Italiji zagrozili! Mi
smo že rekli, da Italija za Trst ne bo nikoli
sigurna, kaj še za njegovo zaledje, ako bo
imela sovražnika v Jugoslaviji in da ne bo
na milem svetu nikogar našla, ki ji bo po-
magal, če bi prišel močnejši, nego smo mi,
narediti z njo račune! Če se imamo mi bati
koga, se ga ima Italija še bolj in to je tisto,
česar gg. Vesnič, Trumbić in Stojanović ni-
so vedeli naglasiti. Če se Italija resno
boji in če resno misli kdaj na našo po-
moč, kakor mi na njeno, zakaj ona ni nam
nič odstopila? S čem je plačala našo pomoč
v takem slučaju? Prav z ničem, kajti Dal-
macija ni nobena koncesija, če pomislimo,
da so Italijani dobili itak celo vrsto otokov,
ki jo stražijo, mi smo pa plačali z vsem,
kar se je od nas zahtevalo — skoro z enim
milijonom naših duš in dvema edinima na-
šima pristaniščema!

Ne! Naši zastopniki so bili prosto pre-
plašeni, prepirani in premočeni po diplo-
matski igri mojstra Giolittija. Kajti, če te-
mu ni tako, bi morali priti do zaključka,
da so Trumbiću, Vesniču in Stojanoviću
Slovenci tako odveč in nepotrební, da se
niso pomišljali jih žrtvovati samo za to, da
se sporazum čim prej sklene, četudi to
stvarno ni bilo neobhodno potrebno. V ta-
kem slučaju seveda ti gospodje ne zaslu-
žijo tistih križcev, o katerih se jim gotovo
sanja, ampak prokletstvo prodanih in osle-
parjenih. Če pa so bili naivni, naj bi ne
bili šli na rivijero!

Besede biskupa dr. Antona Mahniča o Jugoslaviji.

Pravkar izšla 6. številka letošnjega
»Časa« prinaša silno zanimive izjave bi-
skupa dr. Antona Mahniča o Jugoslaviji.
Urednik »Časa« je imel, kakor se uvodoma
poroča, dne 20. in 21. septembra t. l. pri-
liko, razgovarjati se z njim o raznih važ-
nih vprašanjih, ki so pri nas na dnevnem
redu. Razgovor je v obliki dialoga priob-

čen. Misli, ki se tičejo naše države, tu pri-
občujemo.

V pismu, ki ga je 12. septembra lan-
skega leta pisal biskup dr. Anton Mahnič
iz Rima, je zaklical: »Hrvati, Srbi, Sloven-
ci! Božja volja je, da ostanete na veke ne-
razdružljivo ujedineni.«

K tem besedam pristavlja sedaj: »Ta-
ko vedno mislim. Božja volja je bila goto-
vo, da je nastala Jugoslavija. Zato jo mo-
ramo sprejeti, kakor je. Ne delajo dobro
tisti, ki ne marajo pozitivno sodelovati za
njeno konsolidacijo. Bog je hotel, da se je
tako zgodilo. Kaj bi vendar bilo s Sloven-
ci, če bi Nemci zmagali? Nemci bi Vas po-
mandrali. Krivica se vam godi seveda, da
so vas razdelili, a še hujše bi bilo, če bi
bili Nemci zmagali. Zato bodimo Bogu hva-
ležni in delajmo za Jugoslavijo!«

Oziraje se na okolnost, da stojimo
pred volitvami v konstituantno in da se bo
vršil volilni boj v znamenju avtonomije,
zanjo ali proti njej, je sledeče ugotovil:

»Država je radi ljudstva. Jaz sem za
avtonomijo. Razmere so dandanes v Jugo-
slaviji take, da jo nujno zahtevamo. Liberal-
ci ali demokrati pri nas so za centralizem,
ker se to bolj krije z njih kulturnobojnimi
tendencami. Toda objektivno-resnični bla-
gor naše države zahteva, da se da pok-
ajnam avtonomija. Ljudstvo, zadovoljno v
pokrajinah, bo državo toliko bolj ljubilo.
Centralizem nasprotuje svobodi.«

V zgoraj omenjenem pismu pa, ki je
bilo sicer priobčeno v zagrebški »Narodni
politiki« dne 6. novembra 1919, a je ostalo
slovenski javnosti popolnoma neznano, ker
ga naši listi radi takratnega tiskarskega
štrajka niso mogli objaviti, je pisal, ko se
je oziral na razne razdirajoče elemente v
naši državi, med drugim tudi tako-le:

»Bog nas je v svoji modri previdnosti
na uprav čudežen način zbral v jedno telo.
Započel je veliki dan, na nebu pa se je po-
kazal znak z napisom S.H.S. Narod moj, v
tem znaku boš zmagal. Hrvati, Srbi, Slo-
venci! Božja volja je, da ostanete na veke
nerazdružljivo ujedineni. Previdnost vas
je odločila za visoke smotre. Samo v je-
dinstvu je vaš spas, vaša bodočnost. Kje je
izdajniška roka, ki bi se drznila rusiti to
jedinstvo? Kar je združil Bog, naj človek
ne razdružuje!«

A ne ogrožajo nas toliko zunanji so-
vražniki, dasi preti pogibelj naši domovi-
ni tudi od njih, ampak mi sami sovražimo
sebe; nesloga in razcepljenost, naša ozko-
srčnost in omejenost nam je sovražnik. Ro-
bovanje, ki smo bili cele veke z njim pod-
rejeni tujim gospodarjem, je v nas zadušilo
samozavest, robska nrv nam je postala,
rekel bi, druga narava. Kakor da smo
nesposobni, dvigniti se iz nizke sfere goto-
vih predsodkov, osebnosti, že davno za-
starelih starokopitnih tradicij do visine

Za danes, nedeljo, dne 14. novembra
ob pol enajsti uri dopoldne sklicuje podpi-
sani medstrankarski odbor v veliko dvo-
rano hotela »Union«

velik protestni shod

proti nasilju izvršenem nad našim naro-
dom v S. Margherita-Ligura.

Medstrankarski odbor.

prosvetljenega, v pravem smislu svobod-
nega presojevanja sedanjih epohalnih do-
godkov! Se-li mora v nas obistiniti, da je
velika doba našla male ljudi? Stojimo-li še
vedno pod prokletstvom slovanskega
vzročnega greha? Cas hiti naprej, a mi za-
ostajamo vedno bolj za njim, ter mislimo,
da se mora čas k nam nazaj povrniti, do-
čim bi se morali mi njega držati ter hiteti
naprej, naprej! Bratje, to je dan, ki ga je
Bog uaredil. Kdo zna, če se li zopet kdaj
vrne nazaj! Carpe diem! Ne poudarjajmo
tega, kar nam državo deli in razdvaja, tem-
več to, kar nam je skupno in kar nas uje-
dinjuje. Salus rei publicae suprema lex
esto. Sedaj gre za to, da utrdimo temelje
Jugoslaviji. V naših rokah je njena usoda:
da ji pripravimo vstajenje ali ji pa izkop-
ljemo grob. Kadar se neprijatelj prepriča,
da smo vsi kakor eden, da ni izdajalca v
naših vrstah, tedaj se bo ob dejstvu, da so
zastoj vse njegove spletke in mahinacije,
umeknil in nas pri miru pustil. Kajti uver-
jeni bodimo, vse svoje upe na uspeh stavi
naš neprijatelj na slovansko neslogo!

Tu vidimo vso gorečo ljubezen, ki jo
Mahničovo srce ima do Jugoslavije. Kdo
se more ognju te ljubezni izogniti. Dasi se
nam krivica godi, ko neprijatelj, ker ima
slučajno moč v rokah, tako kruto seka v
naše narodno telo in je deli kot mesar,
vendar je in ostane edini up v boljšo bu-
dočnost, v enkratno popolno ujedinenje
vseh nam odtrganih bratov le močna, trd-
na Jugoslavija, kakor jo je božja previd-
nost do sedaj upostavila. S.H.S. je tisti va-
liki znak, v katerem bomo zmagali, država
S.H.S. trdna, enotna na znotraj, mlada in
močna na zunaj, kakor jo veliki Mahnič vi-
di v duhu pred seboj in jo hkrati stavi pred
nas, da se zanj z vsemi močmi zavzame-
mo in se njeni sedanjosti ter veliki bodoč-
nosti posvečujemo.

Stanovanjska kriza.

Pod tem naslovom prinaša št. 15—16.
lista za organizacijo dela, tehnično in so-
cialno politiko »Nova Praz« (organ zveze
priateljev Masarykove akademije dela)
strokovnjaško poročilo inž. Mölzerja o sta-
novanjski mizeriji v Pragi in načrt, kako

LISTEK.

Montežanka.

Spisal Fr. Mistral — prevel M. J.

I.

Nekoč je živila v Monteux-ju, kjer po-
sebnost vneto časte sv. Janeza, deklica,
plavalasa kakor zlato. Klicali so jo za Roza.
Bila je gosliničarjeva hčerka. In ker je
bila vzgedna in je pela kakor angeli, jo je
izbral monteški župnik za prvo pevko v
svoji cerkvi. Ob priliki velikega monteške-
ga praznika, ob sv. Janezu, je Rozin oče
najel pevca. Pevec, ki je bil mlad, je bil
prevzet od zlatolaske; zlatolaska pa se je
tudi zagledala vanj in tako sta se nekega
lepega dne ta dva ljubeča vzela, ne da bi
se preje dolgo iskala; mala Roza je po-
stala gospa Bordas. Zbogom, Monteux!
Odpotovala sta skupaj. Ah! Kako divno je
bilo to njihovo življenje: bila sta prosta
kot ptič v zraku in mlada kot vodni val,
oba brez skrbi, vdana le medsebojni lju-
bezni in edina briga jima je bilo petje, s
čimer sta si služila svoj kruh.

Prvi praznik, ko je Roza pela, je bil
praznik sv. Agate, ki je varilinja prebival-
cev Maillaua. Tega dogodka so se tako živo
spominjali, kot da som ga včeraj doživeli.
Bilo je v glavni kavarni (sedaj kavar-

na pri Solneju): vsa dvorana je bila polna.
Roza, brez strahu kot vrabec na vrbi, je
stala zadaj na estradi, zlatolasa, z golimi
rokami, njeno mož pa jo je spremljal na
kitari.

To je bilo opojno! Poslušali so jo
kmetje iz Gravesona, Saint-Remy-ja, d' Ey-
ragueja in Maillaua. Nikdo ni črnil omal-
ovažujoče besede. Slišali si le: »Kako ljub-
ka jel! Poje kot orglje, in tako blizu je
doma, tam iz Monteux-ja!«

Res je, Roza je pela le lepe pesmi. Pe-
la je o domovini, o zastavah, o bitkah, o
svobodi, o slavi in to s tako strastjo, s tako
ognjevitostjo, da so trepetala srca vseh
ljudi. Ko je sklenela, je zaklicala: »Živi
sv. Janez!«

In ploskali so ji tako burno, da se je
tresla vsa dvorana. Ona pa je šla od mize
do mize; novec za novcem je padal na le-
seni krožnik in ona je bila vesela in sme-
joča se, kot da je nabrala tisoče in tisoče
frankov, strela prgišče možu v kitaro, re-
koč: »Glej! Dobro, kaj? Če bo tako šlo,
bova kmalu bogata...«

II.

Ko se je gospe Bordas udeležila vseh
praznovanj po naši okolici, se ji je zaho-
telo po mesto. Tudi tu je Montežanka uspe-
vala kot na deželi. Pela je o Poljski, s tro-
bojnico v roki; v pesem je položila toliko

srčnih trepetanj, da je izzvala vseobče ob-
čudovanje. Vseokrog so jo oboževali: v
Avignonu, v Certe-u, v Toulouse-u, v Borde-
aux-ju. Tako, da se je po teh zmagah od-
ločila: »In sedaj pride na vrsto — Pariz!«

In odšla je v Pariz. Pariz je ljik, ki
vsrka vse. In tudi tu je postala kot drugod,
ali pa še bolj, oboževanka množice. Bilo
je v zadnjih dneh cesarstva; in gospa Bor-
das je zapela marseljezo. Se nikoli ni kaka
pevka prednašala to himno s takim navdu-
šenjem in s tako vznemetenostjo; barikadnim
delavcem se je zazdelo, da raste pred njim
čudovit sij vstajajoče svobode in Tony
Révilon, pariški poet, je zapisal v nekem
dnevniku:

K nam iz Provence je prišla,
kjer pojejo vetrovi morja,
kjer živi jezik je doma,
vsa mlada, vroča v vsa obzorja;
stotisoč rok se proži k njej...
Pozdravljeni lepota ti,
za Tabo vsi na pot brez mej,
o, zbogom kraj opojnosti.
Na mejo nas popelješ ti
le reci in sledimo vsi,
ker brat nam boji narod vsak
in le tiran je naš sovrag.

III.

Ah! Na mejo, v hipu je bilo treba od-
riniti na mejo. Vojska, polom, revolucija,
zmaga — vse v mrlični naglici. Potem je
zavladala Komuna s svojo besnostjo. Vzne-

šena Montežanka je bila v tem vrtincu kot
ptica v nevihti in zapela jim je, opojna od
hvale, od slavlja in burnih duš, Marija-
na prav kakor mal demon. Se v vodi bi
je ne zapustila ognjevitost, kaj šele v ognju!

Nekega dne jo je zaneslo kot slavno
bilko v tilijsko palačo. Zmagovalno ljud-
stvo je otvorilo v vladarskih dvorinah ve-
liki slavje. Od smodnika očrnelene roke so
pograbile Marijano — kajti gospa Bordas
je bila zanje Marijana — in jo posadili na
presto, obdan z rdečimi zastavami.

Poj nam! so ji zaklicali, — poj nam
poslednjo pesem, ki jo bodo čuli ti prokleti
oboki!

In mala Montežanka, z rdečo čepico
na glavi, je zapela... Ob poslednjih zvokih
je buknil strašen krik: »Živela ljudovlada!«
Samo slaboten glas, ki se je v šumu
množice izgubil, je bil odgovor: »Živel sv.
Janez!«

Montežanka ni videla več ničesar, v
njenih modrih očeh sta zablesteli dve solzi
in obledela je kakor mrlič.

Odprite okna, zraka, zraka! so za-
vpili vsevprek, ko se uvideli, da se je ene-
stvestila...

Ah, ne, uboga Roza! Ni ti manjkalo
zraka; temveč pogrešala si Monteux-ja, sv.
Janeza v gorovju in nedolžnega veselja
provansalskih praznikov.

bi se to težko in pereče socialno vprašanje rešilo.

»Stanovanjsko vprašanje stopa v naravnost katastrofalen štadij. 10.000 rodbin občine Velika Praga gleda z največjim strahom proti bližnji zimi. Izročeni milosti sorodnikov in zancev se drenjajo po dve do tri rodbine v malih nezdravih stanovanjih ali pa so izročene najnebrzdanejši odrtiji, ki se ne sramuje zahtevati po 200 do 300 čehoslovaških kron na mesec za majhen kabinet in po 20 do 30 kron za samo prenočevanje. Še dve leti in jetika se mora razširiti naravnost epidemijo. V takih okoliščinah se nihče ne more čuditi, če si ljudje v obupu nasilno jemljejo stanovanje. Stanovanjsko vprašanje poriva prehranjevalno vprašanje v ozadje in postaja vprašanje miru in reda v državi.

Dvoje poti vodi do rešitve: odvzemanje preostajajočih sob, ki pa le malo izda, in pa zidanje novih stanovanj, ki edino more za stalno odpraviti to krizo. Dosedanji zakoni in naredbe računajo s tem, da bodo samoupravne korporacije (okraj, občine in stavbinske družbe) z državno pomočjo, deloma tudi privatni podjetniki rešili stanovanjsko krizo. Kakor mnogo občin, se je tudi Praga lotila z veliko vne- mo tega posla. Že lani je pripravila načrte za sto stanovanjskih hiš in 500 rodbinskih domov. Hotela je tudi pod kupno ceno pripraviti podjetnikom stavbinski prostor. Toda oderuško dviganje cen stav- binskih materialijam in pomanjkanje de- narnih sredstev sta malodane onemogo- čila vsako zidanje. Osem stanarinskih hiš in štiri delavnice živil se je postavilo, da- lje je ostal z zidanje določeni kapital 250 milijonov kron neporabljen, ker vsled ne- gotovosti cen zidarskega materialja in ne- sorazmernih cen zidanja v primeri s stana- rinskim donosom investiranega kapitala nihče ni upal dalje zidati. Da bi se pa zazidani kapital obrestoval vsaj po 4%, bi morala znašati stanarina za eno sobo

najmanj 1200 kron na leto, dočim se pla- čujejo danes sobe kvečjemu po 300 do 400 kron. Torej se obrestuje v stanovanj- ske hiše zazidani kapital komaj po 1%.

Baje bi pa vendar Praga (občina) sa- ma mogla izvesti zidavo in urediti povolj- no stanovanjsko vprašanje, če bi se ji do- volilo 25% zvišanje stanarine za večja in luksuriозна stanovanja, ker je v stanu na- bavljati si v lastnih opekarnah in apneni- cah opeko po nizki ceni. Razen tega upajo, da bo zakon prisilil banke in trgovska, obrtna ter zemljedelska velepodjetja, da bodo morala zidati stanovanja za svoje na- stavljence. V najnujnejših slučajih pa naj se rekvirirajo deli obsežnih stanovanj, da se odpomore začasno najbednejšim. Ako pa tudi ni mogoče čez zimo zidati stotine velikih hiš, mora vendar vlada že ta čas izgotoviti tozadevne zakone, odredbe in načrte, da se spomladi začne z zidanjem. Preživljalni problem je že skoraj rešen, vojaške službe je večji del delavcev prost, zato se vlada in narod more in mora z vse- mi silami lotiti rešitve stanovanjske krize.

Iz načrtov in poizkusov, kako preskr- beti ljudstvo z zadostnimi stanovanji, v dru- gih deželah se vsak nepristranski opazo- vavec lahko pouči, da je pri nas v Ljubljani edina Slovenska ljudska stranka izgot- vila uporaben, modern načrt in ga vzlic vsem nazadnjaškim, delavskim stanovom skrajno škodljivim oviram od strani njenih političnih nasprotnikov deloma že tudi iz- vedla. Težko delo, ki ga je S. L. S. že iz- vršila v rešitvi stanovanjske krize, kaže, da ima pravi, praktični in socialni gospo- darski program, dočim gospodarski pro- gram nasprotnikov obstoji v nasprotova- nju izvršitve našega programa. Kdor meri vrednost političnih strank po njih gospo- darskem programu, se bo pri nas lahko odločil, katero listo bo volil (zlasti prebi- valci kleti, podstrešij in vagonov) — ali dr. Tavčarja, ali dr. Gosarja.

V boj za ljudsko ustavo!

Volivno gibanje.

Volivno gibanje za ustavodajno skup- Źino je čedalje bolj živahno. Danes se zo- pet vrši nebroj shodov SLS po celi deželi. Demokratska stranka nima nobenih tal na deželi, kakor jih ni imela narodnona- predna, »Samostojna« pa se čedalje bolj razkrinkuje kot prosti privesek dr. Zer- java. Med našim ljudstvom ni nobenega razpoloženja za stranke, ki zastopajo cen- tralizem, kateri, kakor kažejo vsi dogodki zadnjega časa, tira našo državo v pogubo. Ljudstvo bo volilo le tisto stranko, ki zagot- vavlja slovenskemu ljudstvu samoupravo, da bo povsod prišla do veljave njegova vo- lja in da se interesi Slovenije ne bodo ka- kor dozdaj postavljali na zadnje mesto in zanemarjali. — Na Stajerskem je volivno gibanje istotako živo. Sam dr. Korošec pri- redi tekom bodočega tedna 11 shodov. Pri volitvah ima Stajerska SLS prvo številko.

Dr. Korošec na volivnih shodih.

Dr. Anton Korošec bo v času od ne- delje 14. do nedelje 21. novembra priredil na Slovenskem Stajerskem okrajne volivne shode po tem-le redu: V nedeljo, 14. no- vembra v Rajhenburgu in v Kozjem, v po- nedeljek, 15. novembra pri Sv. Križu — Slatina in v Ptuj, v torek, 16. novembra v Mariboru, v sredo dne 17. novembra pri Svetem Križu na Murskem polju in v Ormožu, v četrtek, dne 18. novem- bra v Dravogradu, v petek, 19. novembra v Nazarju, v soboto, 20. novembra v Ce- lju, v nedeljo, 21. novembra v Slovenski Bistrici.

Odgovor dr. Tavčarju.

Dr. Tavčar je zadnje čase opetovano izjavil, da je brezpogojni monarhist, torej monarhist za vsako ceno in pod vsimi po- goji, neglede na ničesar. Iz tega logično sledi, da se smatra principielno za na- sprotnika republike, da je absolutno proti njej, naj bo položaj tak ali drugačen. Dr. Tavčarju pa tega ni bilo dovolj. Smatral se je za poklicanega, da napada druge stranke, predvsem SLS., češ, da je ona principielno republikanska, njegovo glasilo pa je opetovano napadlo dr. Ko- rošca, češ da on ni odkritosrčni in brez- pogojni monarhist, to vključ temu, da se je dr. Korošec že iz samega početka, zadnjic pa na shodu v Mariboru odkrito izjavil za monarhista v principu. Stranka dr. Tavčar- ja denuncira SLS. v Belgradu kot republi- kansko in kot nasprotnico sedanjega mo- narhističnega reda.

Nasproti temu smo mi ugotovili, da je dr. Tavčar v zgodovinski seji Narodne vlade v Ljubljani 21. novembra 1918. leta kot šef te stranke in poverjenik ob priliki debate o predlogu dalmatinske vlade iz- javil, da je on kakor tudi vsi člani JDS. principielno za republiko, da bo pa gla- soval za začasno monarhijo samo iz ozi- ra na zunanji in notranji položaj Jugoslavije. Logično je dr. Tavčar takrat bil principi- elni republikanec in samo provizorični

monarhist. Ergo nima pravice sedaj sebe proglašati za brezpogojnega monarhista, niti napadati drugih, ki so bojda bili in ostali republikanci v principu in se z nje- govim monarhizmom strinjajo zgolj iz praktičnih razlogov danega položaja.

Dr. Tavčar pa odgovarja v »Narodu« od 12. novembra t. l., da dvomi, je li res to v zapisniku dotične seje, konstatira, da on take izjave ni podal in da on »za svojo osebo tudi v tisti dobi ni bil za republiko, ker se je nahajal na stališču, da Jugosla- vija nima drugega izhoda kakor izreči se za monarhijo in tudi za dinastijo.« Dasi pa tukaj očitno loči sebe od drugih zastop- nikov JDS., trdi par vrstic dalje, da so vsi zastopniki JDS. ostali dosledni, ker so še danes za monarhijo in dinastijo, SLS. pa da se slejkoprej ni izjavila principielno za monarhijo.

Nasproti temu ugotavljamo:

1. da so na tisti seji od JDS. bili razen dr. Tavčarja navzoči: dr. Triller, dr. Ku- kovec, dr. Pestotnik, dr. Ravnihar, Kristan in zastopniki SLS.;

2. da je izjave od strani JDS. podajal edino dr. Tavčar kot njen načelnik;

3. da je kot tak izjavil, da so člani JDS. po svojem mišljenju vsi republikanci, da pa bodo glasovali za predlog dalmat- inske vlade z ozirom na težavni notranji in zunanji položaj;

4. da je ta izjava bila posledica sklepa načelstva JDS. od 20. novembra 1918., kateri sklep se izreka za predlog dalmat- inske vlade z ozirom na naš težavni me- narodni položaj, nikakor pa ne iz razlogov principielnega monarhizma;

6. da je prelat Kalan pri tej priliki ugotovil, da bo o tem, kakšna oblika za državo je spričo danega položaja najpri- mernejša, sklepalo itak Narodno Vijeće, da pa so glede končne oblike naše države, o kateri bo imela sklepati konstituenta, vsi člani Narodne vlade soglasni, da je re- publike najprimernejša;

8. da je Narodno Vijeće v Zagrebu dne 3. decembra 1918. l. sklenilo, da se Slo- venci, Srbi in Hrvati ujedinijo pod regent- stvom prestolonaslednika Aleksandra, da pa bo končnoveljavno o obliki države ime- la sklepati konstituenta. Ta sklep je bil tudi objavljen in se glasi:

Ustav, razumevajući ovdje naročito državnu formu (monarhijo ili republiku), unutrašnje državno ustrojstvo i osnovna prava državljana može odrediti samo usta- votvorna skupština svega ujedinjenog na- roda Srba, Hrvata i Slovenaca sa većinom od dvije trećine glasova.

Ta sklep je bil tudi sprejet od članov JDS. in velja še danes.

9. Ako je dr. Tavčar bil proti temu, je imel tako v seji Narodne vlade v Ljub- ljani kakor v Narodnem Vijeću in v Bel- gradu dolžnost se izjaviti proti, česar pa ni nikoli storil.

Stališče SLS. nima tukaj nič opraviti. Gre samo za stališče g. dr. Tavčarja. On je lahko monarhist, bodisi provizorični, bo- dis definitivni in ga nima zaradi tega nihče pravice napadati. Nima pa dr. Tavčar pra-

vice izjavljati, kar ne odgovarja dejstvom in pri tem še drugih napadati. Dejstvom pa ne odgovarja, da je bil on vedno iz princi- pa monarhist. Če je to danes, naj pove, da je svoje prepričanje izpremenil in da je iz provizoričnega monarhista 21. novem- bra 1918. leta zdaj postal principijelni mo- narhist, pri tem pa naj ne napada drugih, ki ali niso svojega prepričanja nič izpre- menili, bodisi da so monarhisti ali repu- blikanci, bodisi da so pozneje izjavili, da so z ozirom na razmere svoje stališče re- vidirali, pri tem pa nikogar niso napadali!

Tako stoji stvar. Dr. Tavčar pa je zdaj dolžan, da primora JDS., da se izjavi proti svojemu lastnemu stališču od 3. decembra 1918. leta, ko je konstituent priznala pra- vico odločati o formi države SHS! Le po- tem bo dosleden.

Kar pa se tiče dokazov, so tu že na- vedene priče. Če pa hoče dr. Tavčar še zapisnik, ima dolžnost, da prisili tozadevne faktorje, da ga predlože. Mi zapisnika ni- smo imeli pred seboj, vemo pa čisto sigur- no in brezdvomno, da je vse res tako bilo. Obstoja način in pot, da se to dokumenta- rično dokaže, — dr. Tavčar naj prosto toži!

Prilivavci proti dr. Ko- rošču.

Velike zaslugе dr. Korošca za narod in državo demokratom niso pustile mirnih noči. Ko so po izvršenem ujedenju poli- tične stranke še solidarno delovale, so že demokrati v Belgradu začeli denuncirati SLS in njenemu načelniku z izmišljeni- mi vestmi izpodkopavati veliki ugled, ki je raste od meseca do meseca. Zavist demo- kratov je bila tako velika, da so tudi po Sloveniji začeli širiti izmišljene vesti o dr. Korošču — seveda zopet druge kakor v Belgradu. Od ušesa do ušesa je n. pr. šla demokratska senzacija po deželi, da se je dr. Korošec — oženil, celo v nemško-av- strijske liste, so spravili to raco. Ko so se v Belgradu v bratskem objemu združili de- mokrati in socialisti in delili skupno vlad- ne grehe, je v demokratskih in socialistič- nih listih kar deževalo laži o dr. Korošču. Belgrajska »Tribuna« je 11. t. m. posve- tila dr. Korošču krasen uvodnik, ki daje ministru dr. Korošču najsijajnejše spriče- valo. To je Ribnikarja, ki si je vedno do- mišljeval, da je tekmoč dr. Korošca, napo- tilo, da je dal demokratskim listom slede- če informacije: Da se poslužuje dr. Koro- šec agitacijskih sredstev, ki skoro nič ne zaostajajo za Radićevimi, da širi v narodu nepremagljivo sovražstvo zoper armado da klerikalci pozivajo svoje poslušalce, naj se ne odzovejo vojaškim vpoklicem. Pa- ralelno s tem se vrši plemenska agitacija proti Srbom. Članki in govori klerikalnih agitatorjev se prav nič ne razločujejo od srbske gonje, ki so jo uprizarjali poleti 1914 isti listi in isti ljudje itd. Kot »dokaz« navaja dični gospod podpredsednik zbor- nice sledečo, seveda čisto gotovo zavito storijo: »Nekemu srbskemu polkovniku v Ljubljani je služkinja odpovedala službo, ker ji spovednik ni hotel dati odveze, ako bi še nadalje služila v srbski hiši. Same take stvari uganja klerikalna SLS.« Gosp. Ribnikar ni nobena taka politična kapaci- teta, da bi se splašalo reagirati na njegove denunciacije, ki jim danes tudi v Belgra- du noben pameten človek ne veruje. Ko za velepolitikom Ribnikarjem noben petelin ne bo več zakikirikal, bodo zaslugе mini- stra dr. Korošca z anarod in državo ostale zabeležene z zlatimi črkami v zgodovini naše države.

Srbi o dr. Korošču.

»Tribuna« od 11. t. m. priobčuje uvod- ni članek o dr. Korošču. Spominja se nje- govega patriotičnega delovanja v dunaj- skem parlamentu in opozarja na to, kako so srbski vojniki na solunskem frontu z navdušenjem brali njegove govore, katere je vrhovno poveljstvo dalo tiskati v poseb- nih brošurah. Potem pride na njegovo ve- liko delo za ujedenjenje in beleži zaslugę, ki si jih je stekel pozneje kot železniški minister, za kar mu ve hvalo cela država. Koliko on velja, dokazuje, da mu je zdaj bilo poverjeno vodstvo vladnih poslov. To zaupanje v energijo in aktivnost dr. Ko- rošca dokazuje, kako srbski narod ni šovi- nističen, kakor natolečujejo separatisti in da smatra slovenske brate za enakoprav- ne. Dr. Korošec je veliko pripomogel k ut- jenju našega edinstva in srbski narod ne bo prenehal ceniti njegove zaslugę.

Beg iz Samostojne.

»Samostojni« so po znanem surovem postopanju dokazali, da so poslušni učenci liberalne »Domovine«, najsurovejšega lista, s katerim bi se nekdanji »Stajerce« glede nizkega nivoja pisave in psovanja zama- meril. Z mirno vestjo smemo trditi, da no- bena druga nesprotna stranka v Sloveniji na shodih in v javnosti sploh ni podala toliko dokazov posurovelosti in najnižkot- nejšega divjaštva, kakor liberalni pristaši SKS. Zato so se je začeli sramovati vsi pošteni možje, ki so bili vsled nevednosti v to stranko zapeljani, in ji obračajo hrbet. Celó v vrstah kandidatov SKS. se je začela oglašati zavest sramu. Tako poroča vče-

rajsnji »Slov. Narod«: »Iz Kranja nam piše g. Lovro Rebolj, da noče biti kandidat SKS.« ato se čudimo, kako je vseučiliški profesor dr. Bogumil Vošnjak zašel v tako družbo in sprejel kandidaturu SKS. Ali mu je toliko do poslanskega mandata, da te- mu na ljubo izpostavlja svoje dosedaj ne- omadeževano ime? Zavetišča išče pri sa- mostojnih kot kvalificiram kandidat tudi dr. J. M. Čok, ki je igral v politiki dosedaj dokaj čudno vlogo. V Narodnem predstavi- ništvu je imel mandat, ki je pripadal SLS. Ker je bil zastopnik Trsta, Jugoslovanski klub njegovi verifikaciji ni ugovarjal. Od dr. Čoka je bilo torej najmanj pričakovati, da bo ostal v parlamentu samo zastopnik Trsta. Toda dr. Čok je dosledno glasoval z demokrati v vseh strankarsko-tvorbenih vprašanjih, celo iz Pariza jo je enkrat pri- mahal, da je glasoval z demokrati. Za SKS. je ravno tako značilno, da je ponudila mandat izrazitemu liberalcu dr. Čoku, ka- kor je značilno za dr. Čoka, da gre v tako družbo, kateri obračajo hrbet treznejši možje.

Divjaštvo SKS.

V St. Lenartu v Zabukovju (pri Se- vnici) so pokazali samostojni, kaj znajo in kaj nameravajo storiti, če bi dobili svoje poslance in bi imeli moč v postavodaji. Gorje nam tedaj! — Imeli smo tridnevno pobožnost. Prišla sta dne 5. t. m. dva dru- ga duhovnika, eden g. misijonar od Sv. Jo- žeta nad Celjem in eden Salezijanec iz Radne. Cerkev je bila vse tri dni dobro obiskana. Dne 6. t. m. je bila celodnevna molitev Sv. Rošnji. Telesa in god farnega patrona.

Toda, čujte in strmite! Kako praznu- jejo samostojni take slovesnosti.

Naš župan Božič je nastopil pred cer- kvijo kot govornik ter hujskal ljudstvo zo- per g. misijonarja in vse »klerikalce«. Kri- čal je: »Doli s klerikalci! Zivela samostoj- na kmetska stranka! Podivjana tolpa mu je pa ponavljala in ploskala. Nastala je grozna zmešnjava in kričanje okoli cerkve. Božičevi privrženci so grozili gospodu mi- sijonarju in ga zmerjali ter rabili nasilje. Ni dopovedati, kaj so vse govorili čez »kle- rikalce« in duhovnike. Čujte in strmite! Kaj je povzročil ta župan Božič s svojim hujskanjem.

Dne 7. t. m. na šentlenartsko nedeljo popoldne, ko je imel g. misijonar v cerkvi sklepni govor, so mu začeli samostojni v cerkvi glasno ugovarjati. Može so kri- čali nad duhovnikom, žene so glasno sva- rile može, mladina je pa ukala pod zvoni- kom v cerkvi. Bilo je upitje in jokanje!

Pozivamo pristojne oblasti, da tega bo- gokletnega početja ne pustijo nekažno- nega, posebno pa, da županu Božiču po- vedo, da on ni sposoben za občinskega predstojnika ter se ga kot povzročitelja te- ga bogokletnega ravnanja: motenja verskih vaj in nasilja, strogo kaznuje. Tudi drugi nasilneži naj se kaznujejo. Katerim se še zdaj niso odprle oči in ne spoznajo, da so samostojni proticerkvena stranka in kaj nameravajo, tem ni pomagati. Z Božičem in njegovim tajnikom bomo obračunili. Kli- čemo našim poslancem: Tolmačite to zado- vo na pristojnem mestu, dokler je še čas! Ljudstvo pa pokaži pri volitvah, da si še verno. Samostojnim nobenega glasu!

Kako državni odbor sam ovira spojinjevanje držav- ljanskih dolžnosti.

to se kaj lepo vidi na Krki pri Stični. Za občino Krka in Muljava je drž. odbor v Bel- gradu določil volišče malo manj kot prav na koncu obeh občin, skoraj prav pri zad- nji hiši; v Šoli na Polju. Zato bodo morali iti hribovci iz Lazov skoraj 2 uri daleč na volišče, dočim bi na Krki volitev opravili gredoč, ko pridejo k maši. Ali se ne pravi to iz kmetske norce briti! Če bo uradnik pri- šel na Polje, ali bi ne mogel iti še eno uro naprej do Krke, da bi toliko volivcem pri- hranil pot! Toda ne! Vsak navaden urad- nik je vendar stokrat več kot 400 kmetskih mož. Liberalno samostojni Borštniki, ki ga že samostojni sami ne marajo več, je med vojsko ljudem zelo »šel na roke« pri pod- porah in pri dopustih vojakov. Bržkone tu- di tukaj ni Borštnikova stranka čisto ne- dolžna. Borštnikovi stranki v zahvalo za to pot na Polje bomo vsi volili SLS.

SOCIALNODEMOKRATSKA KANDIDAT- NA LISTA.

Socialni demokrati kandidirajo v Ljub- ljani na I. mestu Etbina Kristana, na II. Albina Prepeluha, na III. Ignacija Mi- hevea in na IV. Josipa Udovča. V kranj- skem okrožju so kandidati ti-le: I. Etbina Kristan, II. Anton Kristan, III. Ivan Tokan, IV. Josip Pintar, železniški sla- diščnik, Jesenice, V. Josip Košir, posestnik, Gozd pri Trzinu, VI. Karel Mršek, posest- nik v Ravniku pri Cerklji, VII. Alfred Pi- činin, železničar v Radočah, VIII. Janez Kerbavec, posestnik v Gradcu, IX. Václav Malaváši, dimnikar na Vrhniki, X. Josip Ravnik, železničar na Selu pri Mostah, XI. Fran Kreli, posestnik na Mirju pri Med- vodah in XII. Ivan Bedina, čevljar v Tr- žiču. Inteligenčni kandidati: Zvonimir Ber-

not, zasebni uradnik v Ljubljani, Ljudevit Perič, odv. kandidat in dr. Anton Sagadin, ravnatelj zavarovalnice zoper nezgode. Njih namestniki pa Stanko Likar, Vinko Zore in dr. Milan Korun.

IZ TRŽICA.

Par kranjskih obrtnikov je prihitelo 11. t. m. semkaj, da se dogovore o ustanovitvi nove obrtne gospodarske stranke, ki naj postavi svoje kandidate za volitve v konstituantno. Ni še dolgo temu, odkar so liberalni obrtniki snubili pri nas za Samostojno kmetijsko stranko, češ, ta bo najboljša za nas. Ko so uvideli, da jih je Samostojna pošteno potegnila, JDS pa na cedilu pustila, hočejo imeti svojo stranko, ki ne bi niti par sto glasov združila. Liberalnim obrtnikom privoščimo to blamažo, da danes ne vedo, kako in koga naj volijo. Za nas je račun gotov: Mi bomo volili SLS.

Sporazum z Italijo podpisan.

LDU Rapallo, 12. nov. (DunkU) Agencija Stefani poroča: Italijanski delegati Giolitti, Sforza in Bonomi in jugoslovenski delegati dr. Vesnić, dr. Trumbić in Stojanović so podpisali pogodbo, obstoječo iz 9 členov.

VSEBINA POGODBE.

LDU Beograd, 13. novembra. (ZNU) Iz St. Margherite je došla nastopna brzojavka, ki je mestoma pomanjkljiva: Nocoj je bila podpisana pogodba, ki se glasi: Italija in kraljevina SHS ustanovljata med seboj režim iskrenega prijateljstva in sosedskih odnosov za skupne koristi obeh narodov. Kraljevina Italija priznava konstitucijo sosedne države, doseženo kot najbolj vzvišeni cilj vojne, ki jo je vodila. Med obema kraljevinama se določa nastopna meja, ki gre od višine Peč (kota 1511), do višine Jalovec preko planine "nikva po razvodu med Sočo in Savo do višine Triglava (2863), do višine Kuk, preko kote 2086, od tam proti višinam Porcu in Blegas, tako da Železniki pripadajo Jugoslaviji, potem preko Belka (kota 1050), planine Bičke gore-Pleteša-kota 1099, Čubranska-Liza, potem vzhodno od Snežnika kote 817, 660, 502-kolovozni pot-črna Pastorela. Mesto Zader (davnica občina) Arbanesi, Crno, Bokanjac, en del občine Diklo se priznavajo kot sestavni del Italije. S posebno konvencijo se bodo določili vzajemni odnosi. Priznajo se istotako Italiji otoki Cres, Lošinj, Lastovo in Pelagruš. Vsi drugi otoki pripadajo Jugoslaviji. 4. Italija in kraljevina SHS priznata svobodno in neodvisno državo Reko, ki jo tvori ves »corpus separatum«. Na njenem teritoriju gre mejna črta od Kastva na cesto Sv. Matija-Reka. Srdoci in Hosti pripadajo na, kakor tudi kolovozna pot, ki vodi preko Matulja-kote 347 proti Reki. Na zapadu pride mejna črta do morja pri Preluki. Meje teritorija, o katerih je govor v prejšnjih členih, se bodo določile po razmejitveni komisiji.

LDU Rapallo, 13. nov. (DunkU) Agencija Stefani poroča: Pogodba med Italijo in Jugoslavijo vsebuje v bistvu te-le točke:

Člen I določa mejo med Italijo in Jugoslavijo. Meja gre od gore Peč, ki tvori mejo med Italijo, Avstrijo in Jugoslavijo, vključuje Snežnik, gre dalje do Kvarnera in sledi v londonskem paktu določeni črti, pri čemer so se določile gotove izpremembe na korist Jugoslaviji.

V členu II se priznava, da mesto Zader, kakor tudi občine Arbanasi (Borgo Erizzo), Crno (Cerno), Bokanjac (Boccanazzo) in del občine Diklo (Dielo) pripadajo Italiji. Izvedba tega člena se bo uredila po posebnem dogovoru.

Člen III priznava, da pripadajo Italiji otoki Cres (Cherso) in Lošinj (Lussin) z malimi skalnatimi otoki in njihovimi otoci, majhni skalnati otoki Istre ter otoka Lastva (Lagosta) in Pelagruš (Pelagosa) z malimi sosednjimi otoki bivše avstro-ogrske monarhije se pridede Jugoslaviji.

Člen IV priznava popolno svobodo in neodvisnost Reke. Državo Reko tvori corpus separatum in majhen del istrskega ozemlja.

Člen V določa, da bodo posebne komisije določile v prejšnjih členih navedene meje.

Po členu VI bosta Italija in Jugoslavija v dveh mesecih potem, ko stopi pogodba v veljavo, sklicali konferenco, na kateri bosta obe vladi stavili predloge, po katerih bi se mogli vzpostaviti najpriljubnejši odnosi med obema državama glede gospodarskih in finančnih vprašanj.

Člen VII veli: Jugoslavija priznava na korist v Dalmaciji živečih Italijanov in njihov interesov 1. gospodarske koncesije, ki jih uživajo Italijani; 2. pravico na jugoslovanskem ozemlju prebivajočih Italijanov, da v enem letu optirajo za italijansko narodnost, pri čemer se zaščiti bivališče, uporaba jezika in vera, kakor tudi vse iz teh svobodnih izvirajoče pravice; 3. v Italiji pridobljeni študijski diplomni so v Jugoslaviji veljavni z istimi pogoji.

Po členu VIII se bo med obema državama sklenila konvencija, ki naj pospešuje vzajemni razvoj kulturnih odnosov.

Člen IX veli: Pogodba se sestavi v italijanskem in srbo-hrvatskem jeziku. Pri eventualnih razlikah bo merodajno italijansko besedilo.

Formalnosti podpisovanja so bile končane ob eni polnoči.

Ruski most do Jadrana.

V teh težkih časih, ko nam bočejo odtrgati del za delom od našega narodnega telesa, se obrača naš pogled zopet tja proti severnim bratom obširne ruske zemlje. Tolaj nas misel, da obsodbe koroskih Slovencev ni potrdila svetovna velesila, s katero je treba tudi ententi računati in brez katere — kljub udeležbi Japoncev — tudi ureditev evropskih vprašanj v škodo Slovanom ni mogoča.

Kifejski letopis piše: »Po množeh že vremenah sili sut Slovenci po Dunavi, gde est' nyne Ugor'ska zemlja i Bolgar'ska....; a se ti že Slovenci: Horvate Belii i Sereb' i Horutane....« Krstni list Slovanov (Niederle) imenuje tedaj Slovence Korutance in izpričuje tako pravico Slovencev do koroske zemlje pred celim svetom. Ker hočemo Slovenci še živeti, nam tudi koroski plebiscit ne more in ne sme postati — smrtovnica.

O ureditvi koroskega vprašanja morajo še govoriti — pravi ruski ljudje. Zato pa jim je treba pripraviti pot. V tem oziru se razmere morda niso tako poslabšale, kot si mislimo. Čehi so našli pot do Rusije; Karpatska Rusija jim tvori most do nje, ki je nepremagljiva.

Srbe so Rumunom in Madžarom na korist sicer odrinili od precejšnjega srbskega dela prejšnje Ogrske; Arabi bi bil že približno Rusom; vendar morda ni tudi pot iz Užhoroda preko Čapa-Debrečena-Békeš Caba do Subotice predolga. Upajmo, da si bo znala Rusija to se dvigne, ta koridor zagotoviti.

Sedaj jo mori boljšeštevstvo; na drugi strani pa ne vemo, če ni tudi akcija generala Wrangla zunanje delo. Zelim, da zmaga pravi ruski ljudje in se izvijejo intrigam svetovnega polipa. To mora postati cilj vseh Slovanov.

Pred dobrim letom so pisali angleški listi prav čisto, da je po zlomu Rusije mogoče misliti na revizijo londonskega pakta, kateri je bil sklenjen v strahu pred močjo Slovanov, ki bi narasla, če bi dobili mi primorje. Za ta časa balkanske vojne je Albion pokazal, da mu dohod Srbov do morja ni simpatičen. Zato se tudi sedaj Angleži resno ne protivijo državi ob Kvarneru, ki si jo namerava »Zveza Narodov« — vsekakor ne na škodo Angležem, pridržati. Tam deli v Kotoru pa smo mi »čisto prosti«, samo angleške tehnike bomo potrebovali, da se gospodarsko osamosvojimo. Nad balkanskimi metodami ne pozabimo tedaj britanskimi!

Koroski Slovenci, ki so postali sedaj najvažnejša vez med severnimi in južnimi Slovan, naj si poiščejo takoj zveze z dunajskimi Čehi in naj postanejo naši — stozostedi proti severni Jeziki si bodejo znali ohraniti; saj rabijo danes v najbolj poučenih krajih lepše slovenske izraze kakor mi, (na primer »ol« za pivo.)

Neki albanski kmet iz Ujmišta, ki ne zna niti besede srbski, se zove Vesel Adém, to je Adam Vesel; srbski bi se glasilo Veselin. Odkod to ime sredi Albanije? — Mož, ki pozna med nami najbolje bizantinsko zgodovino, trdi, da imamo Slovenci zgodovino, o kateri se nam že skoro več niti ne sanja.

—č—

DONAVSKI MONITORJI.

LDU Beograd, 12. nov. (ZNU) V ponedeljek 8. t. m. so izročili zastopniki entente namestniku ministra za zunanje stvari dr. Ninčiču noto konference poslanikov, s katero zavezniki obveščajo našo vladu o prihodu zavezniške mornariške komisije, ki se ji naj izročijo monitorji, katere je naša vojska zaplenila. Istega dne je došla komisija s parnikom »Sofia« iz Budimpešte ter se je v torek predstavila ministrom za vojno in mornarico ter zunanje stvari. Zastopnik ministra za zunanje stvari dr. Ninčič je v sporazumu z vladno izročil kratek odgovor zavezniki zastopnikom, pri čemer je zahteval istočasno, naj se mu dovoli kratek rok za pismeni odgovor. Ta odgovor je bil potem izročen. V njem kraljevska vlada poudarja upravičenost naših zahtev glede monitorjev. Vlada je zahtevala, naj ladje ostanejo v naši posesti. Zastopniki entente se z odgovorom niso zadovoljili ter so vsled svojih instrukcij odpotovali večeraj jutraj s parnikom »Sofia« v Budimpešto. Francoski, angleški in italijanski poslanik so sporočili odgovor naše vlade konferenci poslanikov ter so že večeraj dobili od nje poslednja navodila. Poslanik Fonteney je bil večeraj popoldne ponovno sprejet v ministrstvu za zunanje stvari ter je ob tej priliki izročil naši vladi definitivno zahtevo konference poslanikov, da naša mornarica obdrži skupno 4 monitorje, ostali pa naj se izroče medzavezniki komisiji, ki bo obdržala dva v svrhu mednarodne komisije na Donavi, ostale pa razdelila med Rumunijo, Madžarsko in Avstrijo.

UPOR V MOSKVI ZADUSEN.

LDU Stockholm, 12. nov. (DunkU) Kakor se brzojavila listu »Berlinske Ti-

dende«, so dospele v Rigo verodostojne vesti, po katerih je sovjetska vlada zavrnila uporno gibanje v Moskvi. Sovjetska vlada je najostreje nastopila proti upornikom. Ukazala je komiteju za vzpostavitev javne varnosti, da naj nadzira člane revolucionarno preiskovalne komisije, ker so bili njeni člani obdolženi, da niso nastopali energično proti upornikom. V Moskvi je sedaj 50.000 posebno zanesljivih mož, ki bi razbili vsak novi upor.

BOJI NA RUSKEM.

LDU Moskva, 13. nov. (Brezlično) Frontno poročilo z dne 12. t. m.: V odseku Mosyr pehotni boji s četami Bulahoviča. Na Krimu smo po dolgih trdovratnih bojih zasedli vse utrjene postojanke, ki jih je ondi zgradil sovražnik. Sovražnik, zasledovan po naši konjenici, se kakor bežeč umika.

LDU Sebastopol, 13. nov. (Brezlično) Pod pritiskom sovražnih čet so se čete generala Wrangla umaknile na svoje glavne postojanke. Predstraže so prišle pravočasno nazaj.

PREPREDEN PREVRAT NA MAŽARSKEM.

LDU Budimpešta, 13. nov. (DunkU) Kakor poročajo listi, je došla dosedanja preiskava, da so ljudje v hotelu »Britanica« z društvom probujajočih se Mažarov za prihodnje dni, najbrže za danes ali za jutri, nameravali velik puč, za katerega je bilo že skoraj vse pripravljeno. Pripravljena je bila celo ministrska lista. Sinoči so se vršili ogledni obhodi in izkazati so se morali vsi, ki so bili v uniformah. Prijeli so 14 oseb.

LDU Budimpešta, 13. nov. (DunkU) (Narodna skupščina.) Na predlog predsednika se v znak žalosti zaradi tragične smrti redarja Solte dvignejo poslanci razsedeh. Zbornica sklene, da se korporativno udeležijo njegovega pogreba. Potem je bil v tretjem branju sprejet zakonski načrt o agrarni reformi. Nato se je razpravljalo o mirovni pogodbi trianonski. Referent zunanega odseka Karol Huszar prebere deklaracijo, kjer se mirovni dokument imenuje vsiljenje enostranske mirovne pogodbe. Narodna skupščina potrjuje ratifikaciji le prisiljena in noče ozemlju, ki v narodni skupščini ni zastopano, naložiti nobenih obveznosti. Narodna skupščina izraža nado, da bo po pomirjenju današnjih strasti boljše uvidevnost odprla pot za popravilo vnebovpijoče krivice, storjene pod imenom mirovne pogodbe. Pod pritiskom prisilnega položaja priporoča referent ratifikacijo in naposled izpove mažarsko veroizpoved, ki jo narodna skupščina poslušajo stoje: Verujem v enega Boga, verujem v eno domovino, verujem v božjo pravičnost, verujem na vstajenje Mažarske. — Referent državnoopravnega odseka, poslanec Aladar Balla in referent gospodarskega odseka poslanec József Jany se pridružijo izvajanjem predgovornikovim. S krščansko-nacionalne strani je izjavil posl. Štefan Friedrich, da je uverjen, da so marsikateri činitelji v državi krivi, da je ententa postala tako nepotrepljiva. Mažari naj se zopet približajo narodu, ki nosi enak križ, namreč germanskemu narodu. Mažarski narod naj ne gleda zaljubljenosti tujih rabljev in naj se z bluffom entente ne da imeti za norca. Govornik dvomi, da bi bila narodna skupščina upravičena za ratifikacijo. V imenu krščansko-nacionalne stranke se zavaruje proti ratifikaciji in on ne bo nikdar priznal mirovne pogodbe.

LDU Budimpešta, 13. nov. (DunkU) Uradni list objavlja vladno odredbo, ki do nadaljnjega prepoveduje vsako politično ali drugačno zborovanje društev z odobravnimi pravili, kakor tudi ljudske shode, občne zборе, obhode in procesije. Izjema velja samo za politične shode in za konference političnih strank, katerih se udeležujejo edinole poslanci narodne skupščine in politični uradniki. Zborovanja se smejo eventualno preprečiti z brahialno silo.

DEMONSTRACIJE V MADRIDU.

LDU Pariz, 13. nov. (Brezlično) V Madridu je bila velika demonstracija žensk in otrok zaradi draginje živil. Demonstranti so na kolodvoru opleniili vagone, natovorjene z blagom. Orožniki so plenilce pregnali in vzpostavili zopet red. Vojaške čete so pripravljene.

RAZNA POROČILA.

LDU Pariz, 13. nov. (Brezlično) Angleški poslanik je imel v četrtek z ministrskim predsednikom dolg razgovor, v katerem so se poravnala poslednja nesporazumjenja v pojmovanju obnove vprašanja.

LDU London, 13. nov. (Brezlično) Vlada dementira ukinjenje angleško-egiptovskih pogajanj. Po egiptovskih zastopnikih predloženi predlogi v prvotni obliki niso bili prikladni in se bodo predelali; zato se bodo pogajanja zakasnili.

LDU Dublin, 12. nov. (Reuter) Skupina angleških časnikov, ki so v spremstvu redarjev odpotovali v Tralee, je prišla v zasedo. Redarji so odbili napad in ujeli sedem napadalcev.

Preganjanje prošta Einspielerja.

O preganjanju tujinskega prošta Gregorja Einspielerja, ki je rojen v pasu A in tudi pristojen v Tinje, poročajo: Prošt Einspieler je bil opienjen vsega imetja ter je že begunec od 2. januarja 1919. S pomočjo jugo-slovanskega očiščiva je dobil pri kmetih, ki so ga s pomočjo volksoverovcev opienili, nekaj misne oprave nazaj ter jo shranil v prosti-ki pristavi v Tinju. Dne 3. novembra t. l. je odšel v Tinje, da bi odpravil naslednji dan pohištvo naprej. V ta namen sta prišla v Tinje Jozef in Anton Božič, p. d. Majrič, iz Kazaz. Dogodkov, ki so se ta dan zgodili v Tinju, sta oba prič, kakor tudi posestnik Jozef Hainer iz Tinj. Ko so natočili nekakšno pohištvo na voz, je prihrumel pred prostiškimi pristavo pod vodstvom tujinskega kmetov Jozefa Strickeja, p. d. Kramejca, Franca Vedenika, p. d. Puka, Petra Jančiča, p. d. Klančnika, Primoža Pečurja, p. d. Jorca, Franca Stucka, krojača, velika množica ljudi, moških in nahujskanin žensk. Začeli so divje kričati, psovati prošta, pri čemer so branili, da bi se odpeljalo prostovo pohištvo, češ, da je vse njihovo. Proštu Einspielerju so očitali, da je kriv, da so prišli Srbi, da je razdejana prošnja, da je zvozne prodal itd. Dva volksoverovca, Ferdinand (?) Humitsch, ki se je s svojo družino samostojno naselil v prostiški pristavi, in Avgust Kutter, gostac v Tinju, sta prošta tudi dejansko napadla. Plovala sta mu v obraz, bila ga s pesuni v obraz, suvala ga z nogami ter ga končno s silo porinila iz pristave. Proštova voznička sta čula šepetati kmete: »Danes mora biti hla!« Ker je bil prošt v smrtni nevarnosti, je odšel k orožništvu ter prosil za varstvo. Nemški stražmojster je šel z njim na lice mesta. Medtem, ko je bil prošt odsoten, pa so ljudje večinoma odnesli naloženo pohištvo, kakor tudi ostalo v pristavi, ter poskrili. Prišotni stražmojster je sicer prošta branil pred osebnimi napadi, toda za ukradeni pohištvo se ni hotel zmeniti in je izjavil: »Mi smo šele nastopili tukaj službo in se ne maram že prve dni zameriti ljudem.« Med divjim zmerjanjem, krohotom in zasramovanjem sta odpeljala voznička par manj vrednih stvari, ki pa so jih navzoči fantje deloma razbili na vozu. Neka žena je obesila prošta na plašč star, zarjavel srp ter kričala: »Vzemite tudi to s seboj.« Ko so se vršili ti dogodki, je prišla mimo pristave žena trgovca Tutscherja, katero sunijo, da je glasovala za Jugoslavijo. Njo so zenski, ki so se nahajale pri pristavi, dejansko napadle in jo preteple. Prošt Einspieler je moral zapustiti Tinje pod varstvom rajonov. Škode ima skoraj 26.000 kron in sicer na odpeljanem razbitem pohištvu 1450 K, na ukradenem pohištvu 15.000 K in na pohištvu, ki ga je moral zapustiti v Tinju, 10.400 K. Dne 7. novembra t. l. se je prošt Einspieler vrnil v Pliberk, toda naslednji dan ga je tamonjski načelnik policije sporazumno z angleškim zastopnikom izgnal kot »nevarnega agitatorja« iz Pliberka in ga dal odpeljati iz mesta z avtomobilom preko državne meje v smeri proti Prevaljam. Tako izgleda koroskim Slovincem slovesno odpuščeno varstvo. Podobno se godi tudi drugim duhovnikom. Naše slovensko ljudstvo pa trpi neizrečne muke. Po vseh vaseh Slovence neusmiljeno preteapjo in jim delajo škodo na imetju ter jim odrekajo vsako aprovizacijo. Nemčurji dobivajo potrebna živila v Pliberku, Dobrljavi, Velikovu, Tinju in gotovo tudi drugod, za čuše pa, kakor pravijo, nimajo nič. Pomoč je neobhodno potrebna, da se zavaruje slovenski življenj na Koroskem.

Politične novice.

+ Skrivnostna pogodba. Sammargeritska pogodba se slejkoprej pred javnostjo skriva. O vojaški konvenciji med Italijo in Jugoslavijo se poroča v splošnih izrazih, avstrijski listi pa približujejo že podrobnosti. Glede otokov vlada še zdaj polna nezvestnost. Komu pripade Krk? Kaj je z Unije? Otok Pelagruš je v zadnjem momentu postal laški. Govori se še o neklih »skalnatih otočjih«, kakor da bi se šlo za male kamenčke, raztresene po jadranskem morju. Neglede na vse navedene kote se meja ne da točno ugotoviti, ugotovljena je pa čisto gotovo, ker je pogodba gotova in podpisana in se začne uže vojaško-strokovna markacija. Slovensko ljudstvo bi rado vedelo, kaj sme še imenovati svoje in se že tri dni nahaja v mrzličnem stanju radovednosti in napelega pričakovanja, poklicani faktorji, ki so pogodbo že podpisali, pa molče in nas pitajo z mrvicami, iz katerih se že zdaj ne more nič točnega razbrati. Je-li to slaba vest ali pa ti trije gospodje smatrajo prizadete Slovence za tako brezposlembe ali pa za nezavezne, da jim ni dosti mar, kateri otočič pripade savojski dinastiji, kateri pa SHS. Res žalostno. Če so belgajski demokratiški listi s tem zadovoljni, mi gotovo nismo. Povejte natančno, koliko naše zemlje ste zabarantali, potem pa bomo govorili dalje!

+ Skrivnostni VIII. člen jadranske pogodbe. Po členu VIII. sammargeritske pogodbe se bo med obema državama sklenila konvencija, ki naj pospešuje vzajemni razvoj kulturnih odnosov. Iz dosedanjih objav pogodbe je jasno, da so dobili Itali-

jani v Jugoslaviji opcijsko pravico, ne da bi se jim bilo treba izseliti v Italijo, da se jim je zaimela v Jugoslaviji šolska in cerkvena avtonomija in veljavnost diplomov italijanskih univerz v Jugoslaviji, do čim delegacija ni znala ali celo morda ni niti poskušala doseči kulturno avtonomijo Jugoslovancev pod Italijo. Zato nam je popolnoma nerazumljiv ta-le uprav srbski člen VIII. Italiji se je silno mudilo zagotoviti si boniteto Italijanov v Jugoslaviji, naši delegaciji pa se ni nič manj mudilo podpisati, brez garancij za Jugoslovane. To je prava sibilna skrivnost, ki jo je delegacija dolžna javnosti točno in določeno razjasniti.

+ Razmejitvena komisija. Uradno se objavlja: Člani medzavezniške razmejitvene komisije so določili na večerajnji seji nastopno črto v odseku od Košenjaka na Sv. Lovrena, ki bo tvorila v bodoče definitivno mejo med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo. Meja poteka čez greben Košenjaka na vrh k Sv. Urbanu, ki ga deli tako, da ostane cerkev še v Jugoslaviji. Od tod gre meja na greben proti Pernici, nato po Mlaškem jarku, katerega deli do točke, kjer se stekata Krumpaški in Bistriški potok. Potem sledi meja približno dva kilometra Bistriškemu potoku in se obrne na to proti severu približno pol kilometra severno od cerkve sv. Jerneja, na kar se nadaljuje v isti smeri do točke nekako 1 km južno od cerkve sv. Lovrena. Ta mejna črta, ki so jo določili delegati veseli, se more eventualno še izpremeniti, ako bi delegati dveh zainteresiranih držav sporazumno predložili to željo.

Dnevne novice.

— Obletnica ultimatuma podpukovnika Švabiča. Viharni in nevarni so bili dnevi v novembru 1. 1918 za obstoj Slovenije. Pol milijona vojaštva, ki je ob Pivni položilo orožje, se je valilo čez našo deželo. Sledili so jim »zmage (!) pijani« Italijani, ne meneč se za demarkacijsko črto. Blizili so se Ljubljani, hoteli jo zasesti, kakor tudi Trbovlje in Zidani most. Ta načrt je našemu »zmagovitemu (!) sosedu« prekrizal mož, ki po vsej pravici zasluži ime »Rešitelja Slovenije«. Ta mož je potpukovnik Števo Švabič. Dospevši 5. novembra 1918 s tisoč Srbi v Ljubljano, se mu je posrečilo v najkrajšem času vpostaviti v prestolici Slovenije mir in red. Ropi in tatvine, zlasti na kolodvorih, so prenehali in le njegovi jekleni vztrajnosti se imamo zahvaliti, da ni izginilo iz naše dežele še več sto milijonskih vrednosti. Za naš obstoj najzaslužnejše delo Švabičev pa so bile njegove odredbe proti italijanski invaziji. Po navodilu Narodnega Vječa in z dovoljenjem načelnika generalnega štaba vojvode Mišića je poslal Švabič 15. novembra 1918 italijanskemu poveljniku ob demarkacijski črti tisti zgodovinski ultimatum, v katerem je zahteval, da se italijanske čete takoj ustavi, da bi v nasprotnem slučaju naletele na oboroženo srbsko silo. In Italijani so se ustavili tam, kjer so se danes. Za nas Slovence je Švabič velik mož, ki smo mu iz srca hvalečni. Ta mož, na katerega se z vso pravico nanašajo Shakespearove besede »močnejši zasluga«, deluje danes pozabljen v neki garniziji daleč od Ljubljane. Bržkone so v Beogradu na vse, kar je tu ustvaril, pozabili, če je to sploh tja prodorilo. Slovenija mu bo ohranila nepozabljiv in hvaležen spomin, zlasti še Ljubljana, za katero je zastavil vse svoje sile in upliv. — A. L.

— Na naslov poštne uprave. V zadnjem času poštna uprava nam Štajercem zelo slabo postreza, da rekli bi celo, da nam semtertje naravnost ponagaja. Moj prijatelj v Celju se jezi, da nekaj časa sem kar ne more dobiti časopisov iz Ljubljane iste dne, ampak šele naslednji ali celo tretji dan, jaz sam sem pa v tako nesrečnem kraju, da se nahaja še en podoben kraj ozir. pošta na Štajerskem in se posebno v zadnjih tednih skoro redno zamenja z drugim. Nekateri poštni nastavitelji kar nočejo ločiti Sv. Andraža v Slov. goricah od onega v Halozah in vendar sta ločena drug od drugega skoro 30 km. Po mojem mnenju zadene tudi vsa krivda poštni urad v Ptuj. Uprave časopisov menda za naše časopise prav take pristojbine plačujejo kot za druge, v sled česar nam pač ne bi smela pošta tako nagajati. Potem pa še toliko neljubih zamud radi tega nereda. Vabimo Orlovke Zveze za poučni sestanek mi je došlo v roke dan po sestanku samo zato, ker je kljub jasnemu naslovu romalo iz kraja v kraj. — Ako ne morete izhajati s tem osebjem, ki ga imate pri ambulancah in na poštah sedaj, pa najemite novih moči in takih, ki bodo kos svoji nalogi. Plačujemo dovolj drage pristojbine, da smo to zahtevali.

— 200 otrok je skoraj brez pouka na Krki in na Korinju. V prvem razredu je na Krki 100 otrok. Vsaka učiteljica se bo branila prevzeti toliko otrok, ker je pouk skoraj nemogoč. Na ekskurzno šolo na Korinju je lani celo leto ni maral hoditi noben učitelj, samo kaplan je hodil za »masno« potmino. Višji šolski nadzornik se gotovo ne utegne brigati za uboge korinjske hribovce, ti lahko ostanejo analfabeti. V Metlikah učiteljica baje v 7.

razredu samo za 14 otrok, na Krki sta za 350 otrok samo dva, za Korinjsko šolo ni nobene, ker Korinji je v hribih. Metlika je pa mesto. In vendar plačajo vsi enake šolske doklade. Zakaj bi se torej šol branili, če nimajo zato nič večjih šolskih dokladov v dotičnem kraju. Ako ne bodo učitelja porabili v enem kraju, ga bodo pa v drugem. Prav pravi »Slovenec«: Dobrih šol ni nikoli preveč! In dobri učitelji tudi ne! Toda takih učiteljev, ki ga šolski otroci nikoli ne vidijo v cerkvi in ki tudi ne pozna petka, takih učiteljev si stariši ne želijo nikjer.

— Koroškim beguncem. Podpisano društvo vabi koroške begunce, da se zglasijo čimprej od 17.—18. ure dnevno izvešči nedelje v pisarni, Kolodvorska ulica 3 (gostilna Mikuž). — Savez Jugoslovenskih dobrovoljcev za Slovenijo v Ljubljani.

— Agrarna reforma. Kot prva instanca agrarne reforme so pričeli poslovati okrožni agrarni uradi in sicer za štajersko v Mariboru, za Prekmurje pa v Murski Soboti. Okrožni agrarni urad za Kranjsko s sedežem v Ljubljani prične v kratkem poslovati, ker radi stanovanjskih razmer še ni mogel urediti svojega urada. Opozorja, da se vsi oni, ki so zainteresirani v zadevah agrarne reforme, da pazijo na to, da so prva instanca okrožni agrarni uradi in da tozadevne spise in vloge ni več naslavljaliti na agrarno direkcijo v Ljubljani, ampak na pristojni okrožni agrarni urad. Vse zadeve prve instance rešujejo okrožni agrarni uradi, agrarna direkcija v Ljubljani pa tvori drugo instanco v agrarno reformnih zadevah. (Glej naredbo št. 289, Urad. list od 3. avgusta 1920, št. 90.)

Agrarna direkcija. — Izobrazba vojaških pravnikov. Minister vojne in mornarice je izdelal pravila za izobrazbo vojaških pravnikov. Po tem pravilniku bo ministristvo vojne in mornarice ustanovilo poseben internat, v katerega bodo sprejeti pravniki naših fakultet, ki bi hoteli postati vojaški sodniki. V tem internatu bodo gojenci dobivali poleg hrane tudi posebne doklade za svoje osebne potrebe. Čas v tem internatu se bo vračunal v vojaško službovanje. Natečaj bo razpisan naknadno. V prvi vrsti se bo zahtevalo od prosilcev, da so zdravi in za vojake sposobni ter da so dovršili en ali več semestrov na pravni fakulteti.

— Zobnega tehnika (plomberja) bi zelo rabil Kamnik in njegova okolica. Koliko je že v Ljubljani teh gospodov — znabiti bi eden ali drugi vsaj kak dan v tednu postregel ljudstvu, ki mu je pot v Ljubljano predraga in zamuda časa občutna?

— Razprodaja carinskega blaga. — Uprava glavne carinarnice v Ljubljani je pod št. 19.676 z dne 11. novembra t. l. sporočila trgovski in obrtniški zbornici, da naj pozove vse interese, da takoj dvignejo svoje blago, ki je bilo pred 1. novembrom dospelo na carinarnico, ker bo drugače izloženo javni prodaji. Zbornica pozivlja vse interese, da pravočasno dvignejo svoje pošiljke, da se izognejo prodaji na javni dražbi.

— Osrednji oddelek za razdelitev vagonov, ki spada v delokrog ministrstva za promet in je bil začasno nameščen v Zagreb, se je te dni preselil v Zemun v poseben oddelek na tamošnji železniški postaji. Naloga tega oddelka je, razdeljevati sorazmerno po potrebi tovarne vagoni po vsej državi.

— Državna posredovalnica za delo je stopila v zadnjem času v stik tudi z inozemskimi posredovalnicami tako, da je v stanu posredovati odsele delavne moči vseh vrst, tudi najzbranejših specialne moči. Interesenti se na to opozarjajo.

— Josip Jerom izjavlja, da ni plačnik za dolgove svoje žene Marije Jerom.

— Zeložene in črevesne bolezni: Profesor Leube v Berlinu, družabnik državnega zdravstvenega zbora, potrjuje, da je »Franz Josefa« grenčica dosegla, celo pri občutljivem črevesu odvajanje brez bolečin.

— Čevlje kupujte od domače tvornice Peter Kozina & Ko, založba Ljubljana, Breg. Znižane cene. Pri naročilu se izvolite sklicevati na oglas v »Slovencu«.

Ljubljanske novice.

Ij Javno predavanje SKSZ se vrši v torek ob pol osmi uri zvečer v dvorani Ljudskega doma. Predava urednik g. Fr. Terseglav. Vstop vsakomur prost. Člani društev SKSZ se vabijo k polnoštevilni udeležbi.

Ij Gledališki večer priredi katoliško društvo rokodelskih pomočnikov dne 14. listopada 1920 v svojem domu, Komenskega ulica št. 12 v Ljubljani. Vspored: 1. Petje. 2. Vaški policaj. Kuplet poje V. Rudolf. 3. Mutasti muzikant. Burka v enem dejanju. 4. Prosta zabava. — Začetek ob 6. uri zvečer.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo priredi danes zvečer ob 7. uri svojim članom in članicam Martinov večer z raznovrstnim sporedom. Vabljeni vsi člani in članice ter prijatelji društva.

Ij »Pretkani Scapin«. To je Moliérov komedija v treh dejanjih, ki na smešen in duhovit način predstavlja čudovito zgodbo iz tistih ljubljenskih in njih skopuških očetov. Komedija je žela povsodi, kjer je

bila igrana, priznanje. Ljudski oder jo vpripori danes ob pol 8. uri zvečer. Vstopnice se dobe v Novi založbi na Kongresnem trgu in v trafiki gospe Modiceve v Kopitarjevi ulici ter v pisarni v Ljudskem domu.

Ij V uršulinskem samostanu v Ljubljani je 6. novembra ob enčetrtna 7. uro jutraj umrla M. Ljudmila Schlacker, hišna prefekta, jubilatinka in bivša prednica. Rojena 26. julija 1837 v Silberbergu na Češkem, je že v zgodnji mladosti, še ne stara 17 let preljela redovno obleko in je ohranila mladostno vsmo prav do poznih 84 let. — 66 let redovnega življenja, 40 polnih učiteljskih let, 20 let vzgojiteljica redovnih kandidat, kdo bi mogel naštet vse zasluge pred Bogom? Blagopokojnica je v svoji skromnosti to tudi izrecno prepovedala. Po moji smrti naj se napiše: Blagor jim, ki v Gospodu umrjejo! Mi pa pristavimo: Njih dela gredo za njimi. In teh del je veliko, naj bo veliko tudi plačilo!

Ij Sinfoničen koncert muzike Dravske divizije v četrtek 18. t. m. v dvorani »Uniona«. Pri tem koncertu se izvajajo pod vodstvom kapelnika dr. Čerina sledeče skladbe: 1. D. Jenko: »Kosovo«, Ouverturna. 2. Dr. A. Dvořák: »Sinfonia F-dur«, op. 76. 3. R. Wagner: »Spev Renskih hčer« iz muzikalne drame »Rensko zlato«. 4. B. Smetana: »Iz čeških logov in gajev«. Sinfonična slika. — Vstopnice se dobijo v Dolenčevi trafiki, Prešernova ulica.

Ij Klavirski koncert Antona Trosta. Z ozir na že objavljene novice o edinem koncertu slovenskega klav. virtuozu Antona Trosta, ki se vrši danes v veliki dvorani hotela »Union«, hočemo naglasiti, da je našega umetnika, ki je dokazal tehnično znanje in izborni muzikalni okus, inozemski tisk zelo simpatično uvaževal kot interpreta in pianista. Pri lanskem koncertu v Zagrebu je sprejela kritika Antona Trosta z navdušenimi priznanji. Pričakujemo, da bodo tudi njegovi slovenski sorojaki hiteli danes v »Union« k njegovemu edinemu koncertu. (k)

Ij Angleški tečaji, za začetnike, se vrše ob ponedeljskih, sredo, petkih ob pol šestih en del, drugi del ob sedmih, po pol drugo uro. Pristop ob navedenih urah. Za višjo stopnjo treba še nekoliko udeležencev. Kraj: moško učiteljsko, Resljeva cesta.

Ij Neusmiljenost. Zima je tukaj, na Gradu pa se nahaja invalid z ženo, ki mora stanovati v kleti brez peči, ker se peč tam postaviti ne da. Sob pa je še zadosti, kajti mnogo prostorov služi za jedilne shrambe in drvarnice, ena jedilna shramba pa stoji že, kar so odšli vojaki, prebeljena in prazna. Stranke, ki so prišle pozneje na Grad, so dobile udobnejše sobe in peči. Ena izmed strank je invalidu prepustila sobo, toda g. svetnik Jandčigaj jo je odvzel in drugi stranki oddal, da si je s početka privoili. Če so jedilne shrambe za druge stranke, ki štejejo po 5—8 oseb, dovolj zračne in prostorne, bi bila ena dovolj dobra tudi za dve ubogi osebi. Magistrat na opetovane prošnje ni nič ukrenil in pusti invalida prezebat — zato ga pozivlja javnost, ki ima bolj usmiljeno srce, da preskrbi za zakurjeno sobo ljudem, ki so itak zadosti udarjeni od usode!

Ij Ljubljanski trg. Tržno življenje je zelo reducirano. V splošnem vlada že več tednov stalnost cen. Mesnemu trgu se zelo pozna odpad Koroške. Preobilica blaga bo zelo ugodno vplivala na cene. Telečje meso je sedaj nekaj več in se krije z vsakdanjo potrebo. Cena je 20 in 22 kron. Goveje meso je od 17 do 24 kron in bo ostalo tudi nadalje na tej stopinji. Slanina in svinjsko meso ne gre posebno živahno. Perotnine prihaja na trg dovolj, posebno puranov in gos. Jajca so izvanredno redka, ker se izvozijo. Današnje cene zelenjave za 1 kg so sledeče: solata endivija 8 K, zeljate glave 1,20 K, koleraba, nadzemljica 1,40 K, koleraba, podzemljica 1,20 K, ohrovt 2,40 K, špinata 5 K, paradižniki 20 K, fižol, ribičan 6 K, fižol prepečen 9 K, peteršilj 5 K, zelena 4 K, vrtno korenje 2 K, poljsko korenje 1,20 K, čebula 4 K, česen 26 K, ručica pesa 2,80 K, sladka repa 70 do 80 vin, motovilac 4 K, kislja repa 2 K, kisljo zelje 3 K. — Glede kruha se stranke še vedno pritožujejo radi nestalnosti teže posameznih komadov in kvalitete moke, vzlic stalni ceni.

Katoliški vestnik.

c Katoliško vseučilišče v Milanu. Kardinal Andrej Ferrari, nadškof v Milanu, je razglasil, da se bo ustanovila v njegovi prestolici katoliška univerza. Za dalj časa se vrše v ta namen priprave. Posloje je že kupljeno, učni načrti so izdelani, odlične učne moči najete. Med glavnimi pospeševalci vseučiliškega načrta je učni frančiškanski redovnik Gemelli. Vseučilišče se odpravi prihodnje leto. V začetku bo imelo dve fakulteti: versko-filozofično in pravno-ekonomsko-socialno. Prva bo služila tudi laikom, da se orientirajo v aktualnih modroslovnih in dogmatičnih vprašanjih; na drugi se bodo obravnavali moderni socialni in gospodarski problemi v luči krščanske socialne reforme. Nova visoka šola ima predvsem praktični namen: vzgajati katoliške žurnaliste in bodoče voditelje ter organizatorje katoliških ljudskih zvez.

c Zveza narodov. V škofjskem listu »Somaine catholique« piše škof mgr. Besson iz

Genfa o zvezi narodov takole: »Kakor znano, bo zveza narodov otvorila svoje delovanje na slovesen način 15. novembra v Genfu. Kakor se je nedavno kardinal Mercier na kongresu krščanskih strokovnih zvez v Lüttichu izrazil, je zagrešila zveza narodov fundamentalno napako, ker je prezrla papeža. Kljub temu bi pa bilo malo modro in nikakor ne po volji poglavarja sv. Cerkve, če bi se vsled tega le grdo držali in v kot stopili. Institucija zveze narodov je delo mož, ki se o njih nazorih da razmotrivati; vendar pa je treba njih dobro voljo pripoznati. Institucija zveze narodov ne vsebuje in ne predločuje ideala, pač pa hvalevreden poizkus edinstva, ki ga sklepajo narodi, pa zanj medsebojno tudi jamčijo. Plemeniti kristjani, ki se zavedajo dolžnosti, da je treba vsako prizadevanje za ohranitev miru podpirati, bodo zvezo narodov pozdravili kljub temu, da ima še nekaj slabih strani. Katoličani — to ponovno izjavljamo, da se ne bo napačno tolmačilo — vedo, da so v popolnem soglasju s sv. očetom, če zvezo narodov s spoštljivimi simpatijami pozdravijo. To pa ne izključuje želje, naj bi zveza narodov čedalje bolj ustrezala visokim potrebam človeštva. — Msgr. Besson je odredil, naj se po vsem genfskem kantonu 14. novembra opravi služba božja, da bi božji blagoslov rosil na posvetovanja zveze narodov. Pri sv. maši v genfski cerkvi Notre-Dame bo škof sam navzoč in bo imel tudi primeren nagovor. Pričakuje se tudi, da se bo te službe božje udeležil katoliški generalni atašnik zveze narodov — Drummond.

Orlovski vestnik.

Seja odbora ljubljanskega okrožja se vrši jutri, 15. novembra 1920 ob 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni, III. nadstropje. — Prosim točne udeležbe! — Franjo Kristan, t. č. tajnik.

Orlovski odsek Prosvete frančiškanske župnije prične zopet z redno telovadbo v torek 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer v telovadnici državne gimnazije v Tomarovi ulici.

»Orel« v Mostah priredi danes ob 7. uri zvečer v Ljudskem domu v Mostah igr »Reveček Andrejček«. Čisti dobček je namenjen nabavi novih kulis in telovadnega orodja.

Narodno gledališče.

Drama:

Ponedeljek, 15. novembra: Pohujšanje v dolini šentflorijanski. Red D.
Torek, 16. novembra: Ljubimkanje. Red B.
Sreda, 17. novembra: Sen kresne noči v opernem gledališču ob dram-skih cenah. Red C.
Četrtek, 18. novembra: Zlata jesen. Izven.
Petek, 19. nov.: Figaro se ženi. Red E.
Sobota, 20. novembra: Ljubimkanje. Red A.
Nedelja, 21. novembra: Pohujšanje v dolini šentflorijanski. Izven.
Ponedeljek, 22. novembra: Figaro se ženi. Red C.

Opera:

Ponedeljek, 15. novembra: Zaprtó.
Torek, 16. novembra: Dalibor. Red E.
Sreda, 17. novembra: Sen kresne noči dramska predstava. Red C.
Četrtek, 18. novembra: Dalibor. Red B.
Petek, 19. novembra: Plesni večer Sent M'ahesa. Izven.
Sobota, 20. novembra: Lepa Vida. Red C.
Nedelja, 21. novembra: Dalibor. Izven.
Ponedeljek, 22. novembra: Zaprtó.

Vstopnice kupljene za predstavi »Zlata jesen« in »Lepa Vida« dne 11. novembra t. l., so veljavne za isti predstavi dne 18. novembra oziroma 20. novembra t. l.

Prosveta.

pr »Čas« XIV. letnik, 1920, 6. številka, je pravkar izšel (razposiljal se bo še te dni). Vsebinsko ima naslednjo: I. razprave in članki: Od biskupa Antona Mahniča. — Sedemdesetletnica biskupa dr. Antona Mahniča. — Pismo Mahničeve dijaštvu. — Prof. dr. Ivan Pregelj: Pismeni jeziki in pesništvo. — Prof. Jernej Pavlin: Bezenškove zasluge za jugoslovansko stenografijo. — Prof. dr. Dragutin Kniewald: Priprave za diktaturo proletarijata v Jugoslaviji. II. Kulturni obzornik. Dr. Jos. Srebrnič: S. Hieronymus. — Dr. Ivan Pregelj: Potrebna pripomba k novemu učnemu načrtu za pouk slovenščine na humanističnih in realnih gimnazijah. — Dr. Fr. Kos: Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. Nekoliko opazk. — Hrvatska in slovenska Leonova družba. — Apologetika: Dr. Gvido Rant: Postanek sveta na podlagi naravoslovja in Biblije (dr. Matija Slavič). — O. Petar Vlašić: Pravi pojam Svetoga Pisma (dr. Matija Slavič). — Filozofija: M. Markič: Izpopolnjena in izenostavljena silogistika sledeča metodi kompleksnih števil (A. U.). — Matematika: Fr. Jeran: Osnovni pojmi opisne geometrije (G. Porenta). — Leposlovje: F. Levstik, Poezije II., III. Uredil C. Golar (dr. Iv. Pregelj). — Josip Jurčič. Spisi. Uredil dr. Ivan Grafenauer. VI. zvezek. Doktor Zober. Tugomer (dr. Iv. Pregelj). — Fran Erjavec. Izbrani spisi. Uredil Ivan Dornik (dr. Iv. Pre-

gelj. — Dr. Ivan Šorli. Sorodstvo v prvem členu. Povest. (Dr. Iv. Pregelj). — P. L. Coloma. Kraljica mučenica. Zgodovinski roman iz 1. stoletja. Po šesti izdaji prevel Fr. Poljanec. (Dr. Ivan Pregelj). — Glasba: St. Premrl. Marija, dobrotno nam ohrani dom in rod. (V. Hybašek). — Z univerze v Ljubljani. — Doneski iz kulturnega dela. Misli o pravoslavju (—). — Sedemdesetletnica lavantinskega škofa dr. Mihaela Napotnika (—v—). — III. Leonova družba. Zvišanje naročnine. — Darovi. — Odbor Leonove družbe je sklenil »Času« zvišati naročnino za l. 1921 na 10 dinarjev ali 40 kron. — Ustanovniki (K 200) doplačajo še K 35. — Dijaški dobi list, ako se jih najmanj 15 pod skupnim naslovom naroči, po K 25 za l. 1921. — Naročnino je treba poravnati naprej ter se pošilja bodisi s polničami bodisi s poštnimi nakaznicami na »Upravo «Časa«, Ljubljana, Prodajalna K. T. D. (prej Ničman), Kopitarjeva ulica 2.

pr Slovenska Matica. Na izrednem obnem zboru dne 7. t. m. voljeni odbor se je konstituiral takole: Predsednik je državni poslanec in profesor dr. Dragotin Lončar, prvi podpredsednik vsučiliški profesor dr. Ivan Prijatelj, drugi podpredsednik pisatelj Fran Finžgar, blagajnik revident Ivan Zorec.

pr Zemljevid slovenskega ozemlja, ki ga izda Slovenska Matica v Ljubljani, se ravno kar tiska. Ves zemljevid bo 91 cm širok in 127 cm dolg, ter izide na štirih listih, ki se lahko rabijo posamezno ali pa se dajo zlepliti. Vsak od štirih delov bo stal po sedanjih stroških sodeč, 20 kron, torej celoten zemljevid 80 kron brez nalepljenja. Nalepiti si more dati zemljevid po želji vsak naročnik sam pri knjigovodu. Naročnino na zemljevid sprejema Matica takoj in sicer 80 kron (poština posebej) na račun enega izvoda. Če bodo stroški večji, kar je težko pričakovati, bodo morali naročniki še primerno vsoto doplačati. Mnogo matičarjev je plačalo naročnino za zemljevid in nalepljenje že pred vojno. Ta plačila bo Matica vračunala.

pr Slovenska narodna lirika. Izbral in uredil Janko Glaser. V Ljubljani 1920. Natisnila in založila Zvezna tiskarna. 144 strani (»Narodna knjižnica«, snopič 25—27). Cena broširani 25 K, vezani 30 K.

pr R. S. Puškin, Pikova dama. Poslovenil dr. Vlado Borštnik. Natisnila in založila Zvezna tiskarna. V Ljubljani 1920. 54 strani. Cena broširani 10 K.

Najnovejša poročila.

IZ POGAJANJ Z ITALIJO.

LDU Belgrad, 13. nov. (ZNU) »Politika« javlja iz S. Margherite od 11. t. m.: Danes so se pričela pogajanja za sklenitev defenzivne zveze. Izgleda, da sta obe stranki pripravljene skleniti to zvezo slično, kakor s Čehoslovako. Ka rse tiče trgovinske zveze, bodo prišle v Rapallu na program samo točke o vzajemnih trgovinskih koncesijah, pozneje pa se bo sklenila trgovinska pogodba. Današnja seja delegatov pod predsedstvom Giolittijevim se je pričela ob enajstih in je trajala do štirinajstih. Giolitti je imel govor, v katerem je ponovno izrazil svoje veselje nad sporazumom ter je izjavil, da je bil vedno naklonjen Srbiji, katero je leta 1913 rešil avstrijskega vpada. Nato se je razpravljalo o posameznih točkah sporazuma. Danes ob sedemnajstih je na dnevnem redu razpravljanje o podrobnostih pri mejah v Istri. Pri razpravi bosta navzoča tudi general Badoglio in polkovnik Kalafatis. — Razpravljali bodo o baroški lukii. V tem vprašanju je že došlo do nesoglasja. Po neki verziji bo meja baje Rečica. O mejah mesta Zadra se bo razpravljalo danes dopoldne. Ministrski predsednik Vesnić odide jutri v Belgrad. Skoraj gotovo bo podpisan sporazum še do nedelje. V tem trenutku še niso obvladali vseh težkoč.

LDU Belgrad, 13. nov. (ZNU) Iz St. Margherite javljajo od 12. t. m.: Danes popoldne ni bilo skupne seje delegatov. Vsled nesoglasij, ki so nastala, sta zborovala samo dr. Trumbić in Salata. Italijani spravljajo v zvezo z zahtevo po suverenosti nad Zadrom tudi pridobitev Baroške luke in nekaterih malih otokov. Po daljšem pogajanju so se naši delegati odločili, da priznajo Italiji 10 km zemlje okoli mesta Zadra in dva zahtevana kraja pri Zadru, ne pa otoka. Zahtevali so, da se vse to naznači tudi v pogodbi. Glede trgovinske pogodbe bo v sporazumu ključna, naj se sklene sporazum v teku dveh mesecev z vsemi trgovinskimi konvencijami, kakor tudi pogodba o obmejnem prometu, uvozu, izvozu in tranzitu.

LDU S. Margherita, 12. nov. (DunkU) Agenzia Stefani poroča: Italijansko-jugoslovanska pogodba, ki je bila tcdne v Rapallu podpisana, ustvarja vezi trdnega in resničnega sporazumljenja med obema narodoma. Diplomatični krogi obeh držav so izrazili svoje globoko zadovoljstvo. Njih streinjenja so označena v uvodu k pogodbi. Vidi se, da sta kraljevina Italija in kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev želeli ustvariti režim odkritih in pristranih odnosov, da se doseže skupna blaginja obeh narodov in da smatra kraljevina Italija ustanovitev sosedne države za izpolnitev

enega najvišjih končnih ciljev vojne, ki jo je Italija vzdržala do konca.

LDU Belgrad, 13. nov. (ZNU) Iz S. Margherite javljajo od 12. t. m.: Nocoj se bo podpisala med drugim defenzivna zveza med Italijo in Jugoslavijo proti Avstriji in Madžarski. Jutri ob devetih se vrne naša delegacija v Belgrad, ker je dovršila svoje delo.

LDU S. Margherita, 12. nov. (ZNU) Na včerajšnji seji so dolgo razpravljali o vprašanju obsega Zadra. Dosežen je sporazum, po katerem teče meja od Diklanske Drage, ki je oddaljena od vasi Dikle približno 700 metrov na koto 66, od tod pa do vasi Bohanjac, Črno in Arbanase. Otoki pred Zadrom ostanejo Jugoslaviji. Med obema delegacijama je prišlo do nastopnega sporazuma: 1. Pravico opcije Italijanov brez obveze, da bi zapustili Jugoslavijo. 2. Italijani imajo pravico, da uporabljajo svoj jezik in izvršujejo svoje verske dolžnosti. 3. Jugoslavija priznava veljavnost diplom, ki so bile dosedaj pridobljene v Italiji. 4. Jugoslavija priznava ekonomske pravice, ki so jih Italijani pridobili od prejšnjih vlad.

Dr. TRUMBIČ JE ZADOVOLJEN.

LDU Belgrad, 13. nov. (ZNU) Iz St. Margherite javljajo od 12. t. m.: Povodom podpisa sporazuma je minister Trumbić izjavil dopisniku belgrajske »Politike«: Zadovoljen sem z uspehom. Dosežen sporazum je razčistil naš mednarodni položaj ter dvignil naš ugled. Sedaj smo dosegli stvarno neodvisnost. Vprašanja, ki bi mogla sedaj nastati, bodo samo vprašanja naše notranje politike.

DEMOKRATI ZADOVOLJNI Z REŠITVIJO JADRANSKEGA VPRAŠANJA.

Belgrad, 13. nov. Vsi tukajšnji demokrati listi so zelo zadovoljni z rešitvijo jadranskega vprašanja, ki je izročila našim gospodarskim nasprotnikom hrvatsko Reko in slovenski Trst. Demokratska »Pravda« piše: Sporazum nas je pripeljal od izrazitega nasprotništva do zveze z Italijo. Tako pisanje mora obsoditi vsa poštena javnost.

Belgrad, 13. nov. Belgrajski listi poročajo, da se je z Italijo sklenila ofenzivna zveza proti Avstriji in Madžarski, ki je podobna oni, kakor jo je sklenila naša država s Čehoslovako. Demokratska »Pravda« pa celo piše, da je bilanca vsega sporazuma z Italijo zelo ugodna.

Belgrad, 13. nov. Ko so došli prvi glasovi o sporazumu, ki je bil sklenjen z Italijo, so hiteli demokrati listi zvaliti vso krivdo s sebe. V svoji protestni brzojavki na vladu so zahtevali, naj se pogodba uniči. Čudno je, da niso našli časa, da bi to sporočili delegatu Kostu Stojanoviću in ministru dr. Kukovu.

PROTESTNI SHOD V BELGRADU.

Belgrad, 13. nov. Jadranski zbor priredi jutri v Belgradu javen protesten shod proti sklepom v S. Margheriti. Govoril bo tudi posl. dr. Čok.

NEMŠKI GLAS O SPORAZUMU Z ITALIJO.

Gradec, 13. nov. »Tagespost« piše k sporazumu v S. Margheriti: Meja, ki je bila sedaj določena, sega še preko Wilsonove črte, odreže dober del Kranjske ter loči okoli dve petini vseh Slovencev od države SHS. Rešitev, ki se je sklenila v S. Margheriti, ni bistveno nič drugega kot razširjena nova izdaja rimske pogodbe ter je znak, da hodi belgrajska politika svoja pota.

LASKE DEMONSTRACIJE V ZADRU.

Zader, 13. nov. Radi vesti o doseženem sporazumu med Italijo in Jugoslavijo so uprizorili tukajšnji Italijanaši burne demonstracije proti popušcanju italijanske vlade. V znak žalosti so zaprli vse trgovine ter poslali posebno deputacijo k guvernerju Millu, da mu izrazi svojo odločno voljo, naj se ohrani Italiji vsa Dalmacija.

TRGOVINSKA POGODBA Z ITALIJO.

LDU Belgrad, 13. nov. (ZNU) Iz S. Margherite javljajo: V dveh mesecih bo v Belgradu sklenjena trgovinska pogodba med Italijo in Jugoslavijo. Najbrž pride ob tej priliki v Belgrad grof Sforza. Italijanski delegati za ta pogajanja bodo imenovani najbrže še te dni.

D'ANNUNZIO ZASEDEL TUDI BAKAR IN KASTAV.

LDU Kraljevica, 13. nov. (ZNU) Z Reke javljajo, da je d'Annunzio včeraj popoldne izdal proglas, v katerem naznanja zasedbo Kraljevice in Bakra. Po istem poročilu so se zasedel otok Krk ter Kastav. Okupacija se je izvršila prošle noč.

USTOLICENJE SRBSKEGA PATRIARHA.

LDU Belgrad, 13. nov. (ZNU) Danes je bil pri svečani službi božji ustoličen srbski patriarh Dimitrija. Regent in metropolit iz Peči sta mu izročila žezlo vladike. Nato je imel novoizvoljeni patriarh svoj prvi govor. Za svečanost so pokali topovi. Po slavnosti je regent posetil patriarha v njegovi rezidenci.

DR. KOROŠEC V DOMOVINI.

Belgrad, 13. nov. Danes popoldne se je odpeljal minister dr. Korošec na Slovensko.

IZSTOP IZ DEMOKRATSKE STRANKE.

Belgrad, 13. nov. — Iz demokratske stranke je izstopil podpredsednik belgrajske občine Zivljević. Govori se, da bo tudi minister za vere Pavel Marinković izstopil iz stranke, zlasti, ker se naprednjaki okoli »Pravde« čimdalje bolj oddaljujejo od samostalcev.

Gospodarstvo.

BORZA.

LDU Curih, 12. nov. Devize: Berlin 7.55, Holandija 195, Newyork 655.50, London 22.07, Pariz 87.45, Milan 22.45, Bruselj 39.78, Kodanj 85, Stockholm 122.25, Kristijanija 86, Madrid 80, Buenos Aires 22.50, Praga 6.70, Varšava 1.60, Budimpešta 1.20, Bukaresta 9.30, Dunaj 1.75, avstrijske krone 1.15.

LDU Belgrad, 13. nov. Devize: Pariz 218—220, Dunaj 7.20—0, Praga 0—41, Rim, Milan 126.50—127, Solun 352—357, Zeneva 385—0, Berlin 44.50—45. — Valute: 20 dinarjev v zlatu 22.80—0, dolarji 36.40—37, levi 38.50—39.00, leji 0—46.20, marke 49.25—46.

g. rarsorocarsko društvo »Adria« prešla v tuje roke? Neka domaća banka se je nedavno pogajala za prevzem tega društva, a se dogovori prekinili, ker so kazali merodajni krogi v Belgradu za ta načrt premalo zanimanja. Sedaj se poroča, da so pogajanja, ki jih je vodila skupina tržaskih in resnih parobrodarjev pod voasivom družbe Cosulich s peštansko komercijalno banko, uspela in je sklenjen dogovor, da prevzame omenjena skupina večino delnic Adrije. Delnice prevzame do 10. t. m. s kuponom za l. 1920 po tečaju 15000 ogrskih kron. Koncem tega meseca se bo vršil očetni zbor, ki bo izpremenil delniško glavnico v lire ali pari in glavnico hkrati zvišal na 20 milijonov lir.

g. Industrijska banka v Zagrebu v tečaj. Industrijska banka je bila osnovana zagrebška »Graška štedionica«, ki se je pa svojega angazmana večjele rešila. Kot se čuje, je zasia industrijska banka v težkoče, ker je preveč angažirana pri raznih industrijskih podjetjih in ker so se po dovršenih kompenzacijskih poslih z Nemško Avstrijo pokazale velike diference v zaračunavanju tečaja. Da se banka reši iz zagate, se je osnoval konzorcij, ki ga tvorijo: Jadranska banka, Hrvatska eskomptna banka, Srpska banka in Wiener Bankverein. Konzorcij je prišel do zaključka, da je najbolje, če se prevede likvidacija, ki bo preprečila večje izgube. Širše občinstvo ne bo utrpelo nikakih izgub, ker ni bilo v večjem obsegu angažirano.

g. Novo nacionaliziranje. S sodelovanjem Hrv. slav. zem. hipotekarne banke in nekaterih domačinov se je nacionalizirala delniška družba »Domovinska proizvodnja lesa« v Budimpešti na ta način, da ostane prejšnjim, to je madžarskim lastnikom 40 odstotkov, a 60 odstotkov prevzame domaći kapital; osnovna glavnica bi znašala 20 milijonov kron. Imenovana delniška družba je kreacija Madžarske parcelarne in naseljevalne banke ter tvrdke Al. Ländler in ima v Cakovcu veliko moderno žago, obširne hrastove gozdove, lastno gozdno železnico in veliko zalogo blaga. Vodstvo obdržal dosedanj ravnatelj Eugen Hartenstein.

g. Čehoslovaki in staroavstrijski dolgi. V čehoslovakiem proračunu se nahaja tudi postavka 340 milij. kron za štiridostotno obrestovanje onega dela avstrijskih, ogrskih in skupnih predvojnih dolgov, ki se nahajajo v posesti čehoslovakiških podnikov na ozemlju čehoslovakiške republike. Finančni minister dr. Engliš se je sprijaznil z mislijo, da plača predujem na obresti in sicer prvič l. 1921. Celokupni delež čehoslovakiške republike na predvojnih dolgovih ceni proračun na 6 in pol milijarde kron.

g. Clotilde«, prva ogrska deln. družba za kemično industrijo je ugotovila bilanco za 1918., ki izkazuje čistega dobička K 1.210.772 in za l. 1919 s čistim dobičkom 1.427.114 K; za prvo leto se je določila dividenda 10 odstotkov in za drugo 12 odstotkov. Glede podjetij, ki se nahajajo na ozemljih, ločenih od Ogrskega, so se uvedle nacionalizacije: tako se je osnovala jugoslovanska akcijska družba za izdelovanje zveplene kisline in umetnih gnojil v Subotici, pri čemer je udeležen glavni ogrski zavod. Upravni svet bo z ozirom na naraščajoče obveznosti predlagal zvišanje deln. glavnice od 10 na 15 milijonov kron.

g. Premog za avstr. industrijo. Angleži poizkušajo vplivati na Francoze, da bi dali nemški industriji na razpolago premog iz sarske kotline. V tem slučaju bi mogla potem Nemčija dobavljati Avetriji premog iz Gornje Slezijske. Nemčija je doslej vestno izpolnjevala svoje obveznosti napram antantii. Ker je oddajala velike množine črnega premoga, je morala sama uporabljati rjavega. Francoska ima pa sedaj na mnogih krajih že preobilico premoga, tako da bo brez težav oddajala Nemčiji premog iz Sarskega ozemlja. Tudi se na Francoskem dviga produkcija premoga: v avgustu t. l. je znašala produkcija 2.37 milj. ton, v sep-

tembru že 2.40 milj. ton, kar bi pomenjalo dve tretjini mirovne produkcije. Vsled tega se je premog tudi znatno pocenil.

g. Telefonska zveza s Prago. Konečno se je z dnem 5. t. m. upostavila neposredna telefon. zveza med Prago, Budimpešto, Zagrebom, Lipskim, Berlinom, Draždnam, Varšavo in Bukareštom.

g. Kolonizacija v Banatu in Bački vrlo napreduje. Doslej je naseljenih že 4000 dobroljcev večinoma iz Like.

g. Letina sladkorne repe na Čehoslovakiškem je za 20—25 odstotkov slabša, kot se je pričakovalo. Kot kaže bo znašala produkcija surovega sladkorja mesto cenjenih 750.000 ton le 650.000 ton.

g. Angleška banka. Izvid z dne 4. novembra: tatalna rezerva 13.158.000 (—903.000), promet v notah 128.438.000 (+849.000) f. št., gotovina 123.146 (—53.000) f. št., v listnici 73.870.000 (—2.191.000) f. št., dobroimetje zasebnih 115.135.000 (—5.422.000) f. št., dobroimetje državnega zaklada 18.143.000 (+1.722.000) f. št., notna rezerva 11.691.000 (—849.000) f. št., vladne varščine 63.973.000 (—545.000) f. št., odstotno razmerje rezerv do pasiv 9.87 proti 10.28 v prejšnjem tednu.

g. Petrolejske zaloge na Čehoslovakiškem so, kot poroča »Bohemia« tako velike, da se bo proglasila trgovina s petrolejem za svobodno, hkrati se bo pa cena povišala za 30—40 odstotkov.

g. Lloyd triestino je določil za tovarni promet v Adriji in Sredozemskem morju nove prevozne pogoje, ki so razpoloženi v vseh agenturah družbe. Nalagatelj blaga bo moral podati v bodoče v tovarni prijavi izjavo, da so mu prevozni pogoji znani in da jih sprejme.

Sodišče in policija.

s. Popravek. Notico v »Slovenca« z dne 10. novembra »O priliki kovinarske veselice v hotelu Bellevue so bili gostilničarju R. B. ukradeni 4 namizni prti vredni 800 K« popravljamo v toliko, da se ni vršila veselica kovinarske zadruge, temveč veselica kovinarskih delavcev.

s. Verižniki in tihotapci pred deželnim sodiščem. Samska uslužbenka pri »Jutru« Ljudmila Berlan, brezposelna Angela Peček in Stanislav Osterc so se, kakor je izvajalo državno pravdnitvo v obtožbi vlozeni proti njim pri ljubljanskem deželnem sodišču, pečali z veriženjem in s tihotapstvom. V družbi s Francetom Brilantom so se dogovorili, da bi bilo dobro ogoljufati gospodično Amalijo Cadeževu, katera je prekupevala tobak. Osterc je nasvetoval Angeli Pečkovi, Ljudmili Berlanovi in Fr. Berlanu, naj gre Angela Pečkova k Cadeževi in naj ji naroči, da pripravi večjo množino tobaka. Ko bi Pečkova in Berlanova prevzemali tobak, bi pa prišel France Berlan, se predstavil za policijskega detektiva, konfisciral ves tobak, katerega bi prodali in si razdelili dobiček. Kar so se dogovorili, so tudi izpeljali. Pečkova je prisla k Cadeževi, ki je pripravila 356 zavojčkov linega turškega tobaka in 54 skatljic cigaret v skupni vrednosti 3953.28 kron in ko sta bili Pečkova in Berlanova pri Cadeževi, je prišel France Berlan, ki je napovedal Pečkovi aretacijo in jo pozval, da je odnesla tobak, katerega so potem drugi dan prodali za približno 3600 do 3700 K. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo Ljudmilo Berlanovo na 2 meseca ječe poostrene s postom vsakih 14 dni, Angelo Peček na 2 meseca ječe in Stanislava Osterca na 8 mesecev ječe poostrene s postom na mesec.

s. Izmaščeni terpenin in izvažljeno tiskarsko črnilo. Josip Kadunc je kot uslužbenec tiskarne drž. železnic v Ljubljani izmaknil za 50 kron terpenina in izvažil faktorju navedene tiskarne 20 kg tiskarskega črnila pod pretvezo, da ga bo zamenjal za firnež. O zadevi je razpravljalo deželno sodišče v Ljubljani 23. julija, 23. septembra in 12. novembra 1920 in končno obsodilo Kadunca na 6 tednov ječe popolnjene s postom vsakih 14 dni.

s. Masčevanje. Jakob Subić je v Zadobju izvedel, da ga stari mož Anton Bradaska hudo opravlja, kar ga je tako razjezilo, da se je sklenil maščevati. »Poldrugo uro sem ga že iskal, dobil sem ga doma; pred njegovo hišo sem odprl nož in sem ga obdelal z njim«, je rekel obtoženec. »Kaj si govoril o meni«, je zakričal nad starim možem in mu prerezal vrat in ga sunil dvakrat v hrbet. Malo je manjkalo, da mu ni prerezal žil. Deželno sodišče v Ljubljani je prisodilo Subiću 8 mesecev težke ječe poostrene s postom in trdnim ležiščem mesečno.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 300 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Činogrometer v C	Nebo, vetrni	Činogrometer v C
12.11. 21 h	743.4	1	1.3	oblačno, mirno	—
13.11. 7 h	743.4	1	1	oblačno, mirno	—
13.11. 11 h	743.9	1.9	1	oblačno, mirno	—

Prodaja se dobro glasovir. Ravnotam so ohranjen na prodaj na prodaj cerkvene in narodne pesmi. — Naslov: Antonija Prek, Puterhof pri Trzinu.

Izpuhila se je dne 2. nov. črna denarnica z večjo vsoto denarja, od lekarne Piccoli do Prešernove ulice. Pošten najditelj se prosa, da jo vrne proti nagradi, v Zg. Siško št. 10.

Dobro šivalni stroj se prodaja v No. ohranjen v vseh delih. — Naslov: Jamska ulica št. 108. 4606

Starejša prodajalka spec. stroke želi službe. — Naslov: pove uprava lista pod št. 4609.

Izpuhila se je 4 t.m. pes „Pazi“ brakir v lovišču Rašica. Zgoraj črna, spodaj in glava rjavca. Oda naj se g. Gulletu Sp. Siška proti nagradi.

Šivalni stroj in sviter se prodaja. Poljanski nasip 34. pritličje, Bele.

Po zelo znižani ceni nova dvokolesa, plašč, šivalni stroji in vsakovrstni zračnice, gorilci itd. Sprejemajo se v pravo kolesa in šivalni stroji pri Ba. tjela, Ljubljana, Stari trg št. 28.

Kočija — kupe (broom) skoraj popolnoma nova. Konjska prsna oprema z nikelnastim okovjem, in konjska prsna oprema z medenim, okovjem popolnoma nova se po nizki ceni prodaja. A. Sušnik, železnina, Ljubljana. 4554

Kupim proti takojšnji dobavi večjo množino bukovega oglja la. V ponudbi je označiti železniško postajo (kjer bi se oglje nakladalo) in zadnjo ceno. Ponudbe je vpsolati na Ivan Sancer, lesna trgovina Celje — Benj. Ipavčeva ulica 11. 4577

Udova, fino izobrazena, se sprejme kot kuhar, vzgojiteljica in družabnica. Ponudbe pod „Udova 4571“ na upravo tega lista.

XLVII. redni občni zbor
Trboveljske premogokopne družbe
se vrši v torek, dne 30. novembra t. l. ob 11. uri predpoldne na Dunaju 1., Falkenstrasse 1.

DNEVNI RED:

1. Računsko poročilo in predložitve bilance za leto 1920.
 2. Poročilo in predlog revizorjev.
 3. Sklepanje o porabi čistega dobička.
 4. Volitev v upravni svet.
 5. Volitev revizorjev za leto 1920.
- Gospodje delničarji, kateri žele pri obnem zboru izvrševati glasovalno pravico, se vabijo po § 22. družbenih pravil deponirati deleže najmanj 8 dni prej, to je najkasneje dne 23. novembra 1920, in sicer na Dunaju: pri družbi Falkenstrasse 1 ali pri likvidaturi avstrijske Länderbank:
- v Ljubljani: pri Jadranski banki;
 - v Parizu: pri Succursale de la banque des Pays Autrichiens;
 - v Lyonu: pri Credit Lyonnais ali pri Societe Lyonnaise des Depots de Comptes Courants et de Credit Industriel;
 - v Genju: pri gospodih Lombard, Odier & Cie. ali pri gospodih Chenevriere & Cie. ali v Union Financiere de Geneve.
- Vsakih 20 deležev ima en glas.

UPRAVNI SVET.

Potrebuje? Direkten uvoz!

Kupite:

Nogavice, rokavice, podkolenke, čepice, sviterje, sukanec, bombaž vseh vrst in barv, igračke, samovoznice, „Cipolin“ in „Mirija“ krema ter vazelino, cigareten papir: Abadie, Alltesse, Club, Osman, Zora, stročnice ter vse vrste galanterijsko blago na drobno in debelo po najnižjih cenah. Trgovci popusti! Zahtevajte cenik! Se priporoča

Oroslav Certalič,

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 33.

Istotam glavna zaloga in razpošiljalnica spodnjih blag, predpasnikov i. t. d. delavnica G. Vojska.

Kante od petroleja plačuje po K 58.— za dve zaboje vred postavno vsake železniške postaje Sever & Komp. Ljubljana. 4572

Proti dobri plači inštruktor, ki naj bi išče se dober inštruktor, poučeval osemstoletni latinski jezik od tri do štiri ure na dan. Ponudbe na upravo pod „inštruktor“.

Hiša

v Beljaku (Villach). Nemška Avstr., dvonadstropna, nova, moderno zidana, 800 klafter vrta, se zamenja z hišo, gostilno ali trgovino, tudi z drugo enako vredno v Mariboru, Celju ali Ljubljani, ali tudi z lepšim posestvom s trgovino ali gostilno v kakem drugem prometnem kraju Slovenije. Tudi se za primerno ceno prodaja. Ponudbe: Hochmüller, Bled.

Ia topilni lonci iz grafita

znanka „Fanta“, patent za vli-vanje železa, bakra, medenine in drugih kovin iz čistega angleškega Ceylon-Flinz-grafita, po uspešni preizkušni, pripravljeni metodi, nedosežne trajnosti v zadevnih industrijah z najboljšim uspehom preizkušeni. Veliko skladišče vseh velikosti, rad tega je dobava takoj močnega. Glavno skladišče za kraljestvo SHS pri tvrdki

Schreiber i Friedrich,
Zagreb,
Vieška ulica 22.

Telef. 16—21. Brzoi: „Fredrik“ Zagreb.

Stalno skladišče grafita za livarne, kovin in kjele, cevi iz bakra in medenine, okov za zgradbe in pohištvo, orodja ter železn. in kovinar. blaga.

Stekla za ure

vse velikosti po znižanih cenah ima v zalogi Alois Pauschnig trgovec s steklom in porcelanom, Ljubljana.

Krojač

M. CASERMAN

Martinova cesta št. 9.

se ugodno priporoča za izdelavo oblek, po najnovejšem kroju. Zmerne cene.

Izurnjenega zanesljivega

zastopnika

ki je vpeljan v svoji stroki

== išče ==

dunajska veletrgovina drožerije in kemikalij. Ponudbe pod „alte eingeführte Firma“ na anončno pisarno J. Rafael, Dunaj I., Grasen 26.

Hiša

v bližini mesta pripravna za vinsko trgovino ali kako drugo obrt se ceno prodaja. Ponudbe pod HISA 4543 na upravo — Slovenca. —

Gradbeno podjetje
ing. Dukić in drug
Ljubljana, Resljeva c. 9.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Kontoristinjo

zmožno popolnoma slovenskega in nemškega jezika, slovenske in nemške stenografije, iščejo Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Zlomljeno lito železo varljivo! Avtogeno varjenje nepotrebno.

„VULKAN“
novo neprekosno sredstvo za varjenje itega železa (prašek za varjenje). Vari lito železo kot novo. Ne smelo bi ga manjkati v nobeni ključavničarski in kovarski delavnici kakor tudi pri nobenem strojnem obratu. Ing. Jos. Grünwald, Dunaj IV., Johann Straussg. 36. Iščejo se dobri zastopniki.

Inženier Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženier

Ljubljana, Hilsorjeva ulica št. 7.

Specijalno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe.

Izrada vodnih sil.

Popolno opremljen velik, dobro znan

hotel

v večjem kraju na Gorenjskem se odda v najem radi rodbinskih razmer. Radi zimskega sporta in letovišča ga tuji zelo obiskujejo. Pogoji za najemnika zelo ugodni. Naslov v upravi „Slovenca“ pod hotel 4573.

Prvovrstni

stroji za obdelavanje le a polnojarmenike in orodje

dobavlja
Ringer & Co., Maschinenerezeugungs- und Handels-Ges. m. b. H. Wien XV., Märzstrasse 4.

lv. Jax in sin
Dunajska cesta št. 15, Ljubljana.

Šivalni stroji in stroji za pletenje. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena 1. 1867. Vezanje poučuje brezplačno. Pizalni stroji „ADLER“ Geniki zastoj in franko. Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Walfenrad.

Ljudska posojilnica

o Ljubljani, o lasnem daru Miklošičeva cesta št. 6 obrestuje hranilna vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enostotisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteko in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

»ZBRAJTE ZA SKLAD SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE!«

Vabilo

na

redni občni zbor

I. delavskega konzumnega društva r. z. z o. z. v Ljubljani

ki se bo vršil v torek, dne 30. tek. m. ob pol 11. uri dopoldne v zadružnih prostorih, Kongresni trg št. 2 po sledečem

Dnevnem redu:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva in odobritev računskega zaključka za leto 1919 in prvo polovico 1920.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Ev. sprememba pravil.
5. Raznoterosti kakor: Poslovnik, hranilni red, poslovnik za pooblaščenca, organizacija kredita, snovanje novih prodajal, naše razmerje do Z. Z., G. Z., N. Z. in Občinskih, organizacija nakupa poljedelskih pridelkov.

Dostop na občni zbor imajo v smislu spremenjenih pravil le na skupščinah izvoljeni pooblaščenca.

Odbor.

Na prodaj popolnoma nov

Diesel-motor

za 40 k. s. teža kg 9800 na ogled pri tvrdki

ŠTEBI IN TUJEČ, elektrotehnično podjetje
LJUBLJANA, Resljeva cesta. Cena K 260.000.

Gospodarska banka v Ljubljani

naznanja, da je vsled sklepa izrednega občnega zbora in z odobritvijo Ministrstva za trgovino in obrt izpremenila svoj naslov in se odslej glasi

Zadružna Gospodarska banka d. d.

v Ljubljani.

Pozor!

Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov, igel, modnih stvari, vezenin, finih žlic, rincev za čevlje, zagon, toaletnih stvari, čevljarskih potrebščin in orodja itd. Za obilen obisk se priporoča tvrdka

Jos. Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Najnižje cene na drobno in na debelo

Samo na debelo.

Raznovrstno manufakturno blago po najnižjih cenah
Josip Ravnikar, Ljubljana
Kolodvorska ul. 26, vhod skozi vežo

Samo na debelo.

I. Sandrin - Ljubljana

Mestni trg št. 6 (vhod skozi vežo na levo)

Velika zaloga vsakovrstnega usnja, kož, podplatov, gonilnih jermenov in sedlarskega usnja

na debelo.

Divjačino

zajce, fazane, jelene, divje race kupi

v vsaki množini po najvišjih cenah od oddajne postaje E. VAJDA, veletrgovina z divjačino, ČAKOVEC, Medjimurje. — Naslov za brzojavke: VAJDA, ČAKOVEC. — Telefon št. 4.

Dr. SCHWAB

zobozdravnik na Jesenicah

ordinira vsak dan od 8. do

10. dop. in od 2. do 5. ure pop.

Čevlji

Peter Kerna

in 100. vzetih tof. god. Na celo leto ni kaplan je bošolski nadzorni za uboge korinjski analfabeti. V Metlji

»Slovenca«.

prodajajo se po znatno znižanih cenah.

Zaloga Ljubljana-Breg

na debelo in drobno. Izdelki jamčeno iz samega najboljšega usnja.